

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Hudební katedra

Pardubický komorní orchestr

Diplomová práce

Autor:	Jana Báčová
Studijní program:	N7504 – Učitelství pro střední školy
Studijní obor:	Hra na nástroj a sólový zpěv se zaměřením na učitelství základních uměleckých škol Učitelství pro střední školy - hudební výchova
Vedoucí práce:	Mgr. Dalibor Hlava
Oponent práce:	Mgr. et Mgr. Marie Kováříčková

Zadání diplomové práce

Autor:	Jana Báčová
Studium:	P17P0612
Studijní program:	N7504 Učitelství pro střední školy
Studijní obor:	Hra na nástroj a sólový zpěv se zaměřením na učitelství základních uměleckých škol, Učitelství pro střední školy - hudební výchova
Název diplomové práce:	a) Diplomový houslový koncert b) Pardubický komorní orchestr
Název diplomové práce AJ:	a) Diploma violin concert b) Pardubice Chamber Orchestra

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Diplomová práce je složena ze dvou částí. První část je tvořena sólovým koncertním výkonem (recitálem), jehož předpokladem je vysoká úroveň technických dovedností studenta. Koncertní vystoupení má na základě vhodně zvolené dramaturgie prezentovat interpretační kvality diplomanta a jeho schopnost adekvátního stylového přístupu k interpretaci jednotlivých skladeb. Ke koncertnímu výkonu se váže druhá, teoretická písemná část v rozsahu cca 30-40 stran. Písemná část diplomové práce se zabývá vznikem, vývojem a současností Pardubického komorního orchestru.

Kronika Pardubického kvarteta
Kronika Pardubického komorního orchestru
Interview - rozhovor se zakládajícím členem Pardubického kvarteta s Ing. Lubomírem Moravcem, který byl u zrodu Pardubického komorního orchestru
Interview - rozhovor se současným dirigentem Pardubického komorního orchestru s Mgr. Jiřím Kuchválkem
Interview - rozhovor s bývalým dirigentem Pardubického komorního orchestru s Otakarem Tvrdým

Garantující pracoviště:	Hudební katedra, Pedagogická fakulta
Vedoucí práce:	Mgr. Dalibor Hlava Mgr. Dalibor Hlava
Oponent:	Mgr. et Mgr. Marie Kováříčková Mgr. Jaromír Křováček
Datum zadání závěrečné práce:	3.12.2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala pod vedením vedoucího diplomové práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 19. 12. 2019

Anotace

BÁČOVÁ, Jana. *Pardubický komorní orchestr*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2019. 50 s. Diplomová práce.

Diplomová práce pojednává o historii a současnosti Pardubického komorního orchestru. První kapitola se zabývá hudební kulturou města Pardubic. Je zaměřena na významné soubory založené od druhé poloviny 19. století v Pardubicích a vznik hudebních škol. Druhá část je věnována Pardubickému kvartetu, které bylo předchůdcem Pardubického komorního orchestru. Následující čtyři stěžejní kapitoly jsou zaměřeny na koncertní činnost Pardubického komorního orchestru pod vedením dirigentů Ludřka Lukeše, Karla Smetáka, Otakara Tvrdeho a Jiřího Kuchvála. Poslední část se zabývá rozdílnými přístupy všech čtyř dirigentů Pardubického komorního orchestru v oblastech volby repertoáru, účinkování na festivalech a zahraničních zájezdech.

Klíčová slova: Pardubice, Pardubické kvarteto, Pardubický komorní orchestr, dirigent, orchestr.

Annotation

BÁČOVÁ, Jana. *Pardubice Chamber Orchestra*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2017. 50 pp. Diploma Thesis.

The diploma thesis deals with the history and present of the Pardubice Chamber Orchestra. The first chapter deals with the music culture of Pardubice. It is focused on the founding in the second half of the 19th century in Pardubice and the establishment of music schools. The second part is devoted to the Pardubice Quartet, which was the forerunner of the Pardubice Chamber Orchestra. The following four main chapters focus on the concert activities of the Pardubice Chamber Orchestra led by conductors Luděk Lukeš, Karel Smeták, Otakar Tvrđý and Jiří Kuchválek. The last part deals with different approaches of all four conductors of the Pardubice Chamber Orchestra in the areas of repertoire selection, performing at festivals and foreign tours.

Keywords: Pardubice, Pardubice Quartet, Pardubice Chamber Orchestra, conductor, orchestra.

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomová práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2017.

Datum:.....

Podpis studenta:.....

Obsah

Úvod.....	10
1 Hudební kultura města Pardubic	11
1.1 Město Pardubice.....	11
1.1.1 První významné hudební soubory.....	11
1.1.2 Soubory vznikající ve dvacátém století	12
1.1.3 Vývoj uměleckého školství.....	12
2 Pardubické kvarteto	14
2.1 Vznik Pardubického kvarteta	14
2.2 Koncertní činnost	14
2.3 Ukončení činnosti Pardubického kvarteta.....	16
3 Pardubický komorní orchestr pod vedením dirigenta Lud'ka Lukeše	18
3.1 Luděk Lukeš (1925–1988)	18
3.2 Vznik Pardubického komorního orchestru.....	20
3.3 Rozhlasové a televizní nahrávky.....	20
3.4 Koncertní činnost	21
3.4.1 První samostatný koncert.....	21
3.4.2 Vánoční koncerty	21
3.4.3 Operní představení	22
3.4.4 Domácí festivaly	22
3.4.5 Zahraniční zájezdy	23
3.5 Ukončení činnosti Lud'ka Lukeše	24
4 Pardubický komorní orchestr pod vedením dirigenta Karla Smetáka.....	25
4.1 Karel Smeták (1930–2003)	25
4.2 Financování orchestru	26
4.3 Koncertní činnost	26

4.3.1	Vánoční koncerty	26
4.3.2	Jarní koncerty sólistů	27
4.3.3	Domácí festivaly	27
4.3.4	Zahraniční spolupráce	28
4.4	Ukončení činnosti Karla Smetáka	29
5	Pardubický komorní orchestr pod vedením dirigenta Otakara Tvrdého	30
5.1	Otakar Tvrdý (*1933)	30
5.2	Koncertní činnost	32
5.2.1	Vánoční koncerty	32
5.2.2	Jarní koncerty sólistů	32
5.2.3	Domácí festivaly	33
5.2.4	Zahraniční zájezd	34
5.2.5	Významné koncerty	34
5.3	Ukončení činnosti Otakara Tvrdého	35
6	Pardubický komorní orchestr pod vedením Jiřího Kuchvála	36
6.1	Jiří Kuchválek (*1952)	36
6.2	Webové stránky Pardubického komorního orchestru	37
6.3	Financování orchestru	37
6.4	Změna způsobu vedení orchestru	37
6.5	Koncertní činnost	38
6.5.1	Adventní a tříkrálové koncerty	38
6.5.2	Jarní koncerty	38
6.5.3	Domácí festivaly	39
6.5.4	Budoucnost Pardubického komorního orchestru	39
7	Čtyři dirigenti, čtyři přístupy	40
7.1	Proměny repertoáru	40
7.2	Domácí festivaly	41

7.3	Zahraniční zájezdy	43
	Závěr	44
	Seznam odborné literatury	46
	Seznam pramenů.....	46
	Seznam elektronických zdrojů.....	48
	Seznam příloh	1
	Příloha A: Seznam skladeb	3
	Příloha B: Seznam sólistů Pardubického komorního orchestru.....	28
	Příloha C: Seznam členů Pardubického komorního orchestru	32
	Příloha D: Rozhlasové nahrávky Pardubického komorního orchestru pod vedením Lud'ka Lukeše	37
	Příloha E: Domácí festivaly Pardubického komorního orchestru	38
	Příloha F: Zahraniční zájezdy Pardubického komorního orchestru.....	40
	Příloha G: Plakáty významných koncertů Pardubického komorního orchestru	42
	Příloha H: Osobní rozhovor s Lubomírem Moravcem	43
	Příloha CH: Osobní rozhovor s Otakarem Tvrdým	46
	Příloha I: Osobní rozhovor s Marií Dobášovou.....	50
	Příloha J: Osobní rozhovor s Jiřím Kuchválkem	52

Úvod

Téma diplomové práce jsem zvolila proto, že hraji na housle a zajímá mě činnost amatérských souborů. Pardubický komorní orchestr již léta patří mezi významná hudební tělesa města Pardubic. K mému rozhodnutí také přispělo, že mě při studiu na konzervatoři vyučoval ve hře na housle současný umělecký vedoucí Pardubického komorního orchestru Jiří Kuchválek.

Cílem diplomové práce je zmapovat vývoj Pardubického komorního orchestru od jeho vzniku po současnost. Práce obsahuje sedm kapitol. První kapitola se věnuje hudební historii města Pardubic, druhá pojednává o Pardubickém kvartetu. Další čtyři kapitoly jsou stěžejní, protože se v nich zabývám Pardubickým komorním orchestrem pod vedením dirigenta Lud'ka Lukeše, Karla Smetáka, Otakara Tvrdeho a uměleckého vedoucího Jiřího Kuchvála. V poslední části diplomové práce srovnávám volbu repertoáru, účinkování na festivalech a zahraničních zájezdech pod vedením všech čtyř dirigentů.

Součástí práce je jedenáct příloh. V Příloze A je uveden Seznam skladeb Pardubického kvarteta i Pardubického komorního orchestru. Skladby jsou členěny podle hudebních období na baroko, klasicismus a romantismus, dále na hudební skladatele tvořící zejména na přelomu devatenáctého a dvacátého století, ve dvacátém století, na přelomu dvacátého a dvacátého prvního století. V Příloze B se nachází seznam sólistů a v Příloze C je seznam členů Pardubického komorního orchestru. Příloha D se věnuje rozhlasovým nahrávkám orchestru pod vedením dirigenta Lud'ka Lukeše. Součástí činnosti orchestru jsou festivaly, které jsou uvedeny v Příloze E, a zahraniční zájezdy nacházející se v Příloze F. Příloha G obsahuje plakáty čtyř vybraných významných koncertů. V Přílohách H až J jsou uvedeny rozhovory s pamětníky.

V teoretické části nejvíce informací pochází z Kroniky Pardubického komorního orchestru. V druhé kapitole je podstatným zdrojem Kronika Pardubického kvarteta, ve které bohužel nejsou zapsaná čísla stránek, a proto ani v citacích čísla stránek nejsou. Celkově tato kronika není příliš obsáhlá a má spíše charakter osobních poznámek bez náležité a přehledné struktury. Dalšími materiály jsou rozhovory s pamětníky,

zdroje nalezené v Knihovně města Hradec Králové, Krajské knihovně v Pardubicích a ve Státním okresním archivu v Pardubicích.

1 Hudební kultura města Pardubic

1.1 Město Pardubice

Pardubice jsou krajským městem Pardubického kraje téměř s devadesáti tisíci obyvateli. Jsou významným průmyslovým, sportovním, ale i kulturním městem.¹

1.1.1 První významné hudební soubory

Ve druhé polovině 19. století byly v Pardubicích založeny pěvecké sbory, ze kterých nejvíce vynikl mužský sbor Pernštýn a ženský sbor Ludmila.² Spolupráce těchto dvou pěveckých sdružení vedla k tomu, že se na začátku 20. století spojily do smíšeného Pěveckého sboru Pernštýn a Ludmila.³ Spojenému pěveckému sboru se velmi dařilo, protože se po druhé světové válce stal součástí nově založené Lidové opery, kde kromě stálých sólistů ještě působil amatérský orchestr s názvem Pardubická filharmonie. Lidová opera v Pardubicích zanikla roku 1963.⁴

Sedm let po ukončení činnosti Lidové opery se Pěvecký sbor Pernštýn a Ludmila sloučil s pardubickým Pěveckým sdružením Suk založeným v roce 1919.⁵ V dnešní době sbory vystupují pod společným názvem Spolek pěveckých sborů Pernštýn-Ludmila-Suk.⁶

¹ Pardubice: Geografie. *Pardubice* [online]. Pardubice: Magistrát města Pardubic [cit. 2019-10-20]. Dostupné z: <https://www.pardubice.eu/o-pardubicich/informace-o-meste/geografie/>.

² PILKA, Jiří. *Hudební Pardubice. 30 let Komorní filharmonie Pardubice*. Pardubice: Garmon s. r. o.

³ HANUŠ, Miroslav. *Pět století hudby*. BRONCOVÁ, Dagmar, ed. *Pardubice: Kniha o městě*. Praha: MILPO, 1999, s. 33. ISBN 80-86098-12-5.

⁴ VÍTEK, Bohuslav. *15 let Východočeského státního orchestru*, s. 13.

⁵ HANUŠ, Miroslav. *Pět století hudby*. BRONCOVÁ, Dagmar, ed. *Pardubice: Kniha o městě*. Praha: MILPO, 1999, s. 33. ISBN 80-86098-12-5.

⁶ Detail programu: Spolek pěveckých sborů Pernštýn-Ludmila-Suk. *Pardubické vánoční trhy* [online]. Pardubice, 2019 [cit. 2019-12-14]. Dostupné z: <http://pardubickevanocnitry.cz/spolek-peveckych-sboru-pernstyn-ludmila-suk/>.

1.1.2 Soubory vznikající ve dvacátém století

Vlastislav Novák od roku 1950 působil jako první sbormistr Vysokoškolského uměleckého souboru a roku 1960 založil dětský pěvecký sbor Iuventus Cantans. Oba sbory do dnešní doby reprezentují město na koncertech v Čechách i v zahraničí.⁷

Miloslav Drahoš založil v roce 1964 neprofesionální Pardubický symfonický orchestr Východočeských chemických závodů Synthesia Semtín. Z ekonomických důvodů⁸ tento orchestr v polovině roku 1969 zanikl.⁹ V roce 1968 vznikl pod taktovkou Ludka Lukeše nynější amatérský smyčcový Pardubický komorní orchestr.¹⁰

Město Pardubice se po druhé světové válce stále více zalidňovalo, protože kromě vyšší porodnosti v republice bylo v Pardubicích mnoho pracovních nabídek zvláště v oblasti průmyslu, a vznikala zde nová sídliště. V roce 1970 měly Pardubice 71, 3 tisíc obyvatel.¹¹ To se projevilo vzrůstající návštěvností koncertů a touhou mít v Pardubicích profesionální orchestr, který bude mít trvalou činnost.¹² Roku 1969 vznikla dnešní profesionální Komorní filharmonie Pardubice,¹³ která patří k předním orchestrům České republiky.¹⁴

1.1.3 Vývoj uměleckého školství

Pro vývoj hudební kultury města bylo významné založení Východočeské hudební školy města Pardubic roku 1919.¹⁵ Pro vysoký počet zájemců o umělecké vzdělávání vznikla roku 1968 druhá Lidová škola umění v Polabinách.¹⁶ V roce 1989

⁷ HANUŠ, Miroslav. Pět století hudby. BRONCOVÁ, Dagmar, ed. *Pardubice: Kniha o městě*. Praha: MILPO, 1999, s. 36. ISBN 80-86098-12-5.

⁸ VÍTEK, Bohuslav. *15 let Východočeského státního orchestru*, s. 15.

⁹ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 7.

¹⁰ VÍTEK, Bohuslav. *15 let Východočeského státního orchestru*, s. 15.

¹¹ ŠEBEK, František. Jak se Pardubice rozrůstaly a jak stoupal počet obyvatel. ŠEBEK, František. *Toulky historií Pardubic: 1. kniha*. Pardubice: Helios Jiří Razskazov, 2016, s. 104. ISBN 978-80-85211-38-2.

¹² SHEJBAL, Josef. Něco k ohlédnutí. SHEJBAL, Josef, ed. *5 let Východočeského státního komorního orchestru: Pardubice*. Hradec Králové: Kruh, 1975, s. 15.

¹³ HANUŠ, Miroslav. Pět století hudby. BRONCOVÁ, Dagmar, ed. *Pardubice: Kniha o městě*. Praha: MILPO, 1999, s. 37. ISBN 80-86098-12-5.

¹⁴ Profil orchestru. *Komorní filharmonie Pardubice* [online]. Pardubice, <https://www.kfpar.cz/profil-orchestr> [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: <https://www.kfpar.cz/>.

¹⁵ HANUŠ, Miroslav. Pět století hudby. BRONCOVÁ, Dagmar, ed. *Pardubice: Kniha o městě*. Praha: MILPO, 1999, s. 33. ISBN 80-86098-12-5.

¹⁶ Historie a současnost. *Základní umělecká škola Pardubice - Polabiny* [online]. Pardubice, 2019 [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: <http://www.zuspardubice.cz/zbytek/historie.html>.

obdržely tyto školy své nynější názvy,¹⁷ a to Základní umělecká škola Pardubice, Havlíčkova a Základní umělecká škola Pardubice – Polabiny.

Roku 1978 byla založena Konzervatoř Pardubice, jejíž studenti nyní hrají v hudebním tělese¹⁸ s názvem Symfonický orchestr Konzervatoře Pardubice.

Existence tolika pardubických hudebních škol zaručuje, že se v Pardubicích bude hudba neustále provozovat jak na amatérské, tak i na profesionální úrovni.¹⁹

¹⁷ HANUŠ, Miroslav. Pět století hudby. BRONCOVÁ, Dagmar, ed. *Pardubice: Kniha o městě*. Praha: MILPO, 1999, s. 35. ISBN 80-86098-12-5.

¹⁸ Tamtéž, s. 38.

¹⁹ PILKA, Jirí. *Hudební Pardubice. 30 let Komorní filharmonie Pardubice*. Pardubice: Garmon s. r. o.

2 Pardubické kvarteto

2.1 Vznik Pardubického kvarteta

Pardubické kvarteto vzniklo v roce 1953. První sestavu tvořili primárius Stanislav Mužík, sekundista Miroslav Renftel, violista Vlastimil Trousil a violoncellista Lubomír Moravec. Od září 1954 hrál v kvartetu dlouhodobě první housle Marcel Macháček, druhé housle Miroslav Renftel, violu Vlastimil Trousil a violoncello Lubomír Moravec.²⁰

M. Macháček, hlavní zakladatel Pardubického kvarteta, se narodil 28. července 1917 v Rusku. V roce 1938 absolvoval konzervatoř v Praze.²¹ L. Moravec sdělil, že M. Macháček studoval hru na housle ve třídě Bedřicha Voldana.²² Byl zaměstnán jako učitel hudební výchovy na Pedagogickém institutu v Pardubicích.²³

L. Moravec, jediný žijící zakladatel Pardubického kvarteta, se narodil roku 1927. Při studiu Vysoké školy chemicko-technologické v Praze docházel na soukromé hodiny hry na violoncello²⁴ k profesoru Karlu Pravoslavu Sádlovi, kterého zaujal svým nadšením pro kvartetní hru.²⁵ L. Moravec vyučoval na Střední průmyslové škole chemické v Pardubicích. Jako violoncellista se uplatnil především v Pardubickém kvartetu, kde působil po celou dobu existence kvarteta, tedy v letech 1953 až 1969. Je také zakladatelem souborů Collegium musicum pardubicense a chrudimského Consortu.²⁶

2.2 Koncertní činnost

První vystoupení Pardubického kvarteta se uskutečnilo roku 1954 v rámci Soutěže lidové umělecké tvořivosti v Lázních Bohdaneč. V roce 1955 začalo Pardubické kvarteto spolupracovat s interprety hrajícími na dřevěné dechové nástroje. Na jejich koncertech hostovali klarinetisté František Rambousek, Milan Kostohryz,

²⁰ Soukromý archiv Lubomíra Moravce, *Kronika Pardubického kvarteta*.

²¹ Tamtéž.

²² Osobní rozhovor s Lubomírem Moravcem ze dne 24. června 2019 v Chrudimi.

²³ Soukromý archiv Lubomíra Moravce, *Kronika Pardubického kvarteta*.

²⁴ MORAVEC, Lubomír. Ing. Lubomír Moravec. MORAVEC, Lubomír a Tomáš ŽIDEK. *Kratochvilný a poučný dialogus na téma Consort*. Chrudim, s. 1.

²⁵ Osobní rozhovor s Lubomírem Moravcem ze dne 24. června 2019 v Chrudimi.

²⁶ MORAVEC, Lubomír. Ing. Lubomír Moravec. MORAVEC, Lubomír a Tomáš ŽIDEK. *Kratochvilný a poučný dialogus na téma Consort*. Chrudim, s. 1.

flétnista Josef Macháček a hobojsista Jan Kolář. Často také spolupracovali se zpěvačkou Janou Hamplovou.²⁷

Členové Pardubického kvarteta usilovali o neustálý růst interpretační úrovně. V roce 1957 se začali připravovat na celostátní Soutěž lidové umělecké tvořivosti v Liberci. Aby zahráli co nejlépe, zúčastnili se v listopadu 1957 semináře kvartetní hry u Jaroslava Rybenského²⁸, kde se věnovali nácvičku *Smyčcového kvarteta D dur* Josepha Haydna.²⁹ L. Moravec řekl, že V. Trousil převzal part prvních houslí, ve kterém se mu nedařila interpretace pomalé věty. Proto se mu při semináři musel J. Rybenský více věnovat“.³⁰

Obrázek 1: Pardubické kvarteto 17. listopadu 1957 v Praze³¹

Soutěž lidové umělecké tvořivosti v Liberci se uskutečnila ve dnech 1. až 4. února 1958. Pardubické kvarteto zde získalo druhé místo. Po této soutěži ukončil houslista a violista V. Trousil svoji činnost v kvartetu.³²

Od roku 1959 mělo kvarteto ze své činnosti první příjmy.³³ L. Moravec dodal, že honoráře dostávali, ale pouze na provozní výdaje, například na nákup not.³⁴ V tomto období docházelo ke změnám v obsazení souboru. Stálými členy zůstal M. Macháček a L. Moravec. Od února roku 1961 se ustálilo poslední složení Pardubického kvarteta.

²⁷ Soukromý archiv Lubomíra Moravce, *Kronika Pardubického kvarteta*.

²⁸ Jaroslav Rybenský (1923–1997) - houslista a violista Smetanova kvarteta v letech 1943 až 1955.

²⁹ Soukromý archiv Lubomíra Moravce, *Kronika Pardubického kvarteta*.

³⁰ Osobní rozhovor s Lubomírem Moravcem ze dne 24. června 2019 v Chrudimi.

³¹ Soukromý archiv Lubomíra Moravce, *Fotografie Pardubického kvarteta*.

³² Soukromý archiv Lubomíra Moravce, *Kronika Pardubického kvarteta*.

³³ Tamtéž.

³⁴ Osobní rozhovor s L. Moravcem ze dne 24. června 2019 v Chrudimi.

Primistou se stal Luděk Lukeš, druhé housle hrál Karel Smeták, violu M. Macháček a violoncello L. Moravec.³⁵

Pardubické kvarteto dosáhlo nejvýraznějšího úspěchu 29. června 1962 v celostátním kole Soutěže lidové umělecké tvořivosti v Bratislavě, kde obsadilo první místo v páté kategorii v oboru smyčcových kvartet. Jako vítězné smyčcové kvarteto vystoupilo před 2 500 posluchači v Parku kultury a oddechu v Bratislavě.³⁶

Dne 4. března 1964 oslavilo Pardubické kvarteto v sále Městského národního výboru deset let trvání souboru. Na koncertu byl přítomen hudební skladatel Jindřich Feld, který byl velmi spokojen s provedením svého *Smyčcového kvarteta č. 3*. Na přání J. Felda bylo Pardubické kvarteto pozváno na koncert v rámci přehlídek nové soudobé hudby, který se konal dne 24. dubna 1964 v Praze. Pardubické kvarteto nabídku přijalo a na tomto koncertu zahráli opět *Smyčcový kvartet č. 3* od J. Felda.³⁷

Obrázek 2: Pardubické kvarteto 17. ledna 1964³⁸

2.3 Ukončení činnosti Pardubického kvarteta

L. Moravec v korespondenci s Marií Dobášovou uvedl, že: „...po jistých úspěších (1962–1964) na nás dolehla přirozená únava s otázkou "co bude dále?". Výsledkem dlouhých debat bylo, že se spojíme s několika přáteli a vytvoříme docela

³⁵ Soukromý archiv Lubomíra Moravce, *Kronika Pardubického kvarteta*.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ Tamtéž.

³⁸ Tamtéž.

*malý smyčcový orchestr, a to se stalo skutkem...*³⁹ Primáři L. Lukeš založil v roce 1968 Pardubický komorní orchestr, ve kterém se uplatnili další tři členové Pardubického kvarteta K. Smeták, M. Macháček a L. Moravec.

Pardubické kvarteto oslavilo koncertem v listopadu 1969 výročí patnáct let od svého založení.⁴⁰ V tomto roce Pardubické kvarteto zaniklo. Mezi důvody zániku patřilo málo času na společné zkoušky a vznik konkurenční profesionální Komorní filharmonie Pardubice.⁴¹

Pardubické kvarteto za dobu své existence interpretovalo skladby z období baroka, klasicismu, romantismu, přelomu hudby devatenáctého a dvacátého století i hudbu dvacátého století (viz Příloha A: Seznam skladeb).⁴²

³⁹ Soukromý archiv Lubomíra Moravce, *Osobní korespondence Lubomíra Moravce s Marií Dobášovou*, nedatováno.

⁴⁰ MLÁDEK, Mil. 15 let Pardubického kvarteta. *Zář*. Pardubice, 1969, 11. 11. 1969, **10-25**(90).

⁴¹ (um-), 1969. Patnáctiletý jubilat. *Městský národní výbor v Pardubicích*, s. 15.

⁴² Soukromý archiv Lubomíra Moravce, *Kronika Pardubického kvarteta*.

3 Pardubický komorní orchestr pod vedením dirigenta Lud'ka Lukeše

3.1 Luděk Lukeš (1925–1988)

Luděk Lukeš, pedagog, houslista, klavírista, cembalista, sbormistr a dirigent, se narodil 18. dubna 1925 ve slovenské obci Mokrad'.⁴³ Po maturitě na gymnáziu v Jičíně studoval od roku 1945 hru na housle u Josefa Micky na Pražské konzervatoři. Po skončení vojenské služby se v roce 1951 stal ředitelem a současně jediným pedagogem na nově vzniklé Lidové škole umění v Chotěboři.⁴⁴ Vyučoval zde hru na housle, klavír, hudební nauku a sborový zpěv.⁴⁵ V Chotěboři ještě založil smyčcové kvarteto, orchestr a byl sbormistrem pěveckého sboru Doubravan.⁴⁶

Po ukončení pracovní činnosti na Lidové škole umění v Chotěboři začal v roce 1960 vyučovat na Katedře hudební výchovy Pedagogického institutu v Pardubicích.⁴⁷ V prosinci 1960 se stal také členem neprofesionálního Pardubického kvarteta.⁴⁸ V roce 1962 úspěšně dokončil studium na Vysoké škole pedagogické v Praze.⁴⁹ M. Dobášová, téměř zakládající členka Pardubického komorního orchestru, mi sdělila, že L. Lukeš hrál v Symfonickém orchestru závodního klubu Východočeských chemických závodů Synthesia Semtín pod taktovkou dirigenta M. Drahoše, se kterým se občas v dirigování orchestru střídal.⁵⁰

Po skončení pracovního poměru na Pedagogickém institutu v Pardubicích vyučoval v letech 1965 až 1980 na Pedagogické fakultě v Hradci Králové. Od roku 1980 po dobu šesti let působil ve funkci ředitele pardubické Lidové školy umění v Havlíčkově ulici. Ještě k tomu vyučoval hudební nauku a dirigoval orchestr na nově

⁴³ ŽIŽKA, Jaroslav. 1988. *Kronika: Pardubického komorního orchestru*. Pardubice, s. 95.

⁴⁴ MACHÁČEK, Marcel. Luděk Lukeš. *Zprávy klubu přátel Pardubicka*. Pardubice, 1993, 28 (9–10).

⁴⁵ MOC, Milan. Almanach 50 let Základní umělecké školy Chotěboř: II. část. *Chotěbořský Courier* [online]. Chotěboř, 2001, 16. 12. 2001 [cit. 2019-09-22]. Dostupné z: <http://harry.ichotebor.cz/harry/harry40/almanzus2.htm>.

⁴⁶ MACHÁČEK, Marcel. Luděk Lukeš. *Zprávy klubu přátel Pardubicka*. Pardubice, 1993, 28 (9–10).

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ Soukromý archiv Lubomíra Moravce, *Kronika Pardubického kvarteta*.

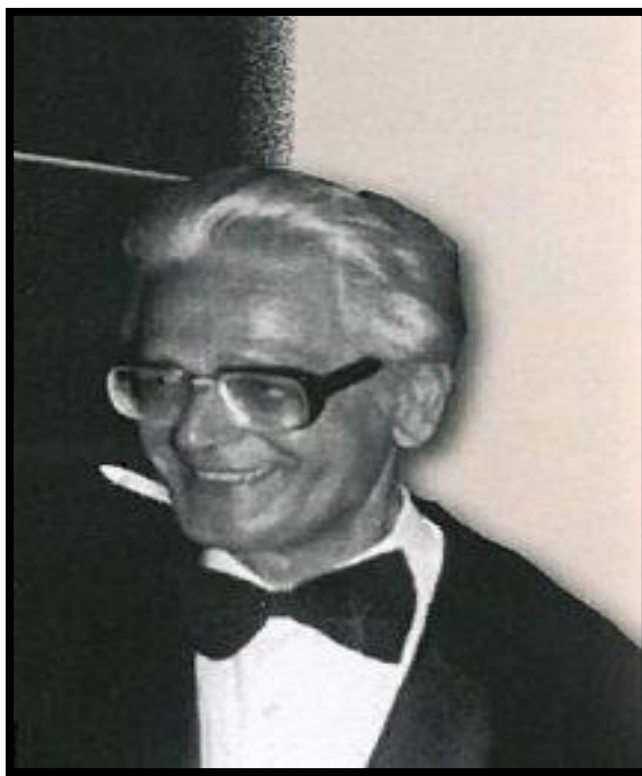
⁴⁹ MACHÁČEK, Marcel. Luděk Lukeš. *Zprávy klubu přátel Pardubicka*. Pardubice, 1993, 28 (9-10).

⁵⁰ Osobní rozhovor s Marií Dobášovou ze dne 2. října 2019 v Pardubicích.

založené konzervatoři v Pardubicích. V letech 1968 až 1986 působil jako první dirigent Pardubického komorního orchestru.⁵¹

Mezi jeho záliby kromě hudby patřila také výtvarná tvorba a badatelská práce v archivech. Repertoár skladeb vybíral a sestavoval s ročním předstihem.⁵² M. Dobášová v rozhovoru sdělila, že při volbě dramaturgie preferoval především současnou tvorbu (viz Příloha A: Seznam skladeb).⁵³ Při výběru skladeb dbal na kulturně politickou výchovu a na technické dovednosti členů orchestru.⁵⁴

U příležitosti desátého výročí založení orchestru obdržel L. Lukeš v roce 1979 od Městského národního výboru Pardubice čestné uznání za práci s orchestrem.⁵⁵ Pod vedením L. Lukeše patřil Pardubický komorní orchestr k nejlepším neprofesionálním orchestrům Československé socialistické republiky.⁵⁶ Zemřel dne 13. listopadu 1988.⁵⁷

Obrázek 3: Luděk Lukeš⁵⁸

⁵¹ MACHÁČEK, Marcel. Luděk Lukeš. *Zprávy klubu přátel Pardubicka*. Pardubice, 1993, 28 (9–10).

⁵² Dirigenti Pardubického komorního orchestru. *Pardubický komorní orchestr: 40 let*. Pardubice, 2008.

⁵³ Osobní rozhovor s Marií Dobášovou ze dne 2. října 2019 v Pardubicích.

⁵⁴ Státní okresní archiv Pardubice, Pardubický komorní orchestr, nezpracováno, př. č. 202/2015.

⁵⁵ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 53.

⁵⁶ Státní okresní archiv Pardubice, Pardubický komorní orchestr, nezpracováno, př. č. 202/2015.

⁵⁷ Dirigenti Pardubického komorního orchestru. *Pardubický komorní orchestr: 40 let*. Pardubice, 2008.

⁵⁸ Pardubický komorní orchestr: Historie orchestru. *Pardubický komorní orchestr* [online]. Lázně Bohdaneč, 2019 [cit. 2019-10-20]. Dostupné z: <http://pardubickyorchestr.cz/historie-orchestru/>.

3.2 Vznik Pardubického komorního orchestru

Pardubický komorní orchestr založil L. Lukeš v září roku 1968.⁵⁹ V nově vzniklém smyčcovém orchestru působili všichni čtyři členové tehdejšího Pardubického kvarteta ve složení L. Lukeš, M. Macháček, K. Smeták a L. Moravec.⁶⁰ Od počátku zde hráli také učitelé hudby a amatérští hudebníci hrající na smyčcové nástroje.⁶¹

Dirigent L. Lukeš členy vybíral pečlivě, dbal na hráčskou kvalitu a obětavost pro společné úsilí.⁶² Pardubický komorní orchestr měl při svém založení v roce 1968 patnáct členů. V době posledního zahraničního zájezdu pod vedením L. Lukeše roku 1986 počet členů stoupl na sedmadvacet (viz Příloha C: Seznam členů Pardubického komorního orchestru).⁶³

Dne 26. listopadu 1968 byl nově založený orchestr pojmenován jako Východočeský komorní orchestr. Tento název byl schválen Městským národním výborem Pardubice proto, že někteří členové dojížděli na zkoušky do Pardubic z měst a obcí Východočeského kraje. Od 21. února 1969 až do dnešních dní se orchestr nazývá Pardubický komorní orchestr (dále pouze PKO).⁶⁴

PKO poprvé zkoušel 28. září 1968 na Vysoké škole chemicko-technologické v Pardubicích. Proběhl nácvik druhé věty z *Koncertu B dur pro housle* Giovannio Battisty Pergolesiho a *Malé suity pro smyčce* Iši Krejčího.⁶⁵ Jedním z důvodů, proč orchestr zrovna studoval *Malou suitu pro smyčce*, mohlo být i to, že dirigent L. Lukeš znal osobně hudebního skladatele I. Krejčího.⁶⁶

3.3 Rozhlasové a televizní nahrávky

Je zajímavé, že ještě před tím, než PKO začal koncertovat, nahrál v listopadu 1968 nastudované skladby v Československém rozhlasu v Hradci Králové. Hudebním režisérem byl Josef Pícek⁶⁷. Na prvních rozhlasových nahrávkách PKO je druhá věta z *Koncertu pro housle B dur* Giovannio Battisty Pergolesiho s houslovým sólem

⁵⁹ Dirigenti Pardubického komorního orchestru. *Pardubický komorní orchestr: 40 let*. Pardubice, 2008.

⁶⁰ MACHÁČEK, Marcel. Luděk Lukeš. *Zprávy klubu přátel pardubicka*. Pardubice, 1993, 28 (9-10).

⁶¹ Dirigenti Pardubického komorního orchestru. *Pardubický komorní orchestr: 40 let*. Pardubice, 2008.

⁶² MACHÁČEK, Marcel. Luděk Lukeš. *Zprávy klubu přátel pardubicka*. Pardubice, 1993, 28 (9-10).

⁶³ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 5-83.

⁶⁴ Tamtéž, s. 5-8.

⁶⁵ Tamtéž, s. 4-5.

⁶⁶ Tamtéž, s. 30.

⁶⁷ Josef Pícek (*1938) - sbormistr, dirigent, klavírista a pedagog Konzervatoře Pardubice.

Zdeňka Andryse a části *Caprice*, *Air*, *Sarabanda*, *Menuet ze Suity G dur* Christopha Förstera. Kvalita těchto nahrávek byla tak znamenitá, že byly již v prosinci téhož roku Československým rozhlasem Hradec Králové dvakrát odvysílány.⁶⁸

Za dobu dirigenta L. Lukeše vzniklo mnoho rozhlasových nahrávek (viz Příloha D: Rozhlasové nahrávky PKO pod vedením L. Lukeše).⁶⁹ PKO natáčel hudbu také pro Československou televizi. Poprvé proběhlo natáčení 9. ledna 1976 v Chrudimi pro pořad *Zastavení v Pardubicích*. Podruhé nahrávali 9. září 1982 k redakci televizních novin Pardubic. Poslední natáčení pro Československou televizi se uskutečnilo v Praze 25. března 1983 pro pořad *Hrají si pro potěšení*.⁷⁰

3.4 Koncertní činnost

3.4.1 První samostatný koncert

„První samostatný koncert se konal 8. února 1969 ve Východočeském divadle Pardubice.“⁷¹ PKO pod taktovkou L. Lukeše zde zahrál *Balletti a' 4* Johannese Baptisty Tolara, *Simple Symphony* Benjamin Brittena, *Malou suitu pro smyčce* Iši Krejčího a *Malou noční hudbu* Wolfganga Amadea Mozarta.⁷²

3.4.2 Vánoční koncerty

V letech 1968 až 1970 uskutečnil PKO dohromady pět vánočních veřejných vystoupení ve spolupráci s Vysokoškolským uměleckým souborem Pardubice⁷³. Na každém z těchto pěti koncertů byla provedena *Česká mše vánoční „Hej, mistře!“* Jakuba Jana Ryby.⁷⁴

Různorodější dramaturgii vánočních koncertů poprvé PKO zažil v roce 1969 při veřejném vystoupení s Vokální harmonií⁷⁵. Tato dvě neprofesionální hudební tělesa spolu téměř každoročně v letech 1971 až 1980 spolupracovala na vánočních koncertech.

⁶⁸ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 6.

⁶⁹ Tamtéž, s. 6–73.

⁷⁰ Tamtéž, s. 37–73.

⁷¹ Stručné dějiny Pardubického komorního orchestru. *Pardubický komorní orchestr: 40 let*. Pardubice, 2008.

⁷² Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 7.

⁷³ Vysokoškolský umělecký soubor Pardubice – soubor složený převážně ze studentů. Jeho repertoár tvoří především vokální a vokálně instrumentální skladby. Vznikl v roce 1950.

⁷⁴ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 7–19.

⁷⁵ Vokální harmonie - komorní ženský sbor z Hradce Králové. Vznikl v roce 1959.

Při jejich společných vystoupeních například zazněla *Salve Regina* Karla Blažeje Kopřivy, *Orchestrální kvartet F dur* Karla Stamice, *Lidové koledy z Podkrkonoší* Vladimíra Kubišty anebo pastorely Jakuba Jana Ryby.⁷⁶

V kronice PKO není zápis o vánočních koncertech v letech 1977 až 1979, dále v roce 1982, 1984 a 1986. Roku 1983 poprvé PKO koncertoval na vánočním koncertu bez spolupráce s pěveckým sborem.⁷⁷

3.4.3 Operní představení

Pod vedením dirigenta L. Lukeše nastudoval PKO dvě jednoaktové opery.⁷⁸ V roce 1971 začal PKO s pěveckým sborem Vokální harmonie a sólisty studovat operu *Lancelot* Luboše Fišera. Představení *Lancelota* L. Fišera se uskutečnilo poprvé na koncertu 25. května 1972 v Hradci Králové. Tato opera byla ještě třikrát provedena v květnu roku 1975. Dne 30. listopadu 1975 byla v podání PKO, Vokální harmonie a sólistů Jany Hamplové, Libuše Novákové, Milana Fröhliche, Miloslava Mikuleckého a Milana Ročka odvysílána Československým rozhlasem Hradec Králové.⁷⁹

Operu *Erat unum cantor bonus* od Františka Xavera Brixioho poprvé PKO veřejně provedl 19. června 1977 na koncertu v hudebním sále pardubické radnice se sólisty Libuší Novákovou, Janou Hamplovou a Milanem Strítěským. Tuto operu naposledy PKO pod taktovkou L. Lukeše představil dne 29. března 1984 na koncertu ke Dni učitelů v Rychnově nad Kněžnou se sólisty Janou Hamplovou, Zuzanou Matesovou a Miloslavem Strítěským.⁸⁰

3.4.4 Domácí festivaly⁸¹

PKO se za vedení L. Lukeše zúčastnil dohromady dvaceti festivalů v Československé socialistické republice (viz Příloha E: Domácí festivaly PKO).⁸²

Poprvé ve své historii vystoupil na Festivalu Musica Camera v Kroměříži dne 2. července 1969. Na tomto koncertu kromě jiných skladeb uvedl *Symfonii B dur*

⁷⁶ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 20–59.

⁷⁷ Tamtéž, s. 44–91.

⁷⁸ MACHÁČEK, Marcel. Luděk Lukeš. *Zprávy klubu přátel pardubicka*. Pardubice, 1993, 28 (9–10).

⁷⁹ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 21–35.

⁸⁰ Tamtéž, s. 44–77.

⁸¹ Domácí festivaly - festivaly pořádané v Československé socialistické republice, od roku 2003 v České republice.

⁸² Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 11–82.

Leopolda Koželuha, která zde zazněla jako obnovená premiéra, a proto byla na koncertu nahrána a v červenci 1969 odvysílána Českým rozhlasem Brno.⁸³

Významný byl také další ročník amatérského festivalu v Kroměříži. PKO zde v roce 1970 jako první orchestr představil tvorbu českých hudebních soudobých skladatelů.⁸⁴ Na festivalovém koncertu uvedl klasicistní *Sinfonii G dur* Františka Xavera Richtera a dvě soudobé skladby, a to *Malou suitu pro smyčce* Iši Krejčího a *Hudbu pro smyčce* Jana Zdeňka Bartoše.⁸⁵

V roce 1982 účinkoval na mezinárodním festivalu Pardubické hudební jaro. Společně zde s Pardubickým dětským sborem, sólisty Janou Hamplovou, Zuzanou Matesovou a Miloslavem Stríteckým a cembalistou Michalem Chrobákem provedl operu *Erat unum cantor bonus* F. X. Brixiho⁸⁶

Za významný považují ještě festivalový koncert, který se uskutečnil 20. května 1983 v rámci Festivalu Camerata Nova Náchod. Tento festival byl pro PKO výjimečný tím, že se v závěrečné části spojil s Píseckým komorním orchestrem a Náchodským komorním orchestrem Slávy Vorlové. Spojené orchestry pod taktovkou Zbyňka Mrkose uvedly *Ballettae di Zifferi* Johanna Heinricha Schmelzera, pátou část ze *Suity pro smyčce* Leoše Janáčka a skladbu *Česká země* Zbyňka Mrkose, ve které zpíval také pěvecký sbor Hron z Náchoda.⁸⁷

3.4.5 Zahraniční zájezdy

PKO se pod vedením dirigenta L. Lukeše zúčastnil sedmi zahraničních zájezdů (viz Příloha F: Zahraniční zájezdy PKO).⁸⁸ První zahraniční zájezd se konal do Polska na konci března 1974, kde PKO vystoupil společně s fagotistou Milošem Wichterlem⁸⁹ (viz Příloha B: Seznam sólistů PKO) ve městech Wałbrzych a Legnica.⁹⁰

⁸³ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 11.

⁸⁴ Státní okresní archiv Pardubice, *Pardubický komorní orchestr*, nezpracováno, př. č. 202/2015.

⁸⁵ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 18.

⁸⁶ Tamtéž, s. 63–64.

⁸⁷ Tamtéž, s. 74.

⁸⁸ Tamtéž, s. 28–89.

⁸⁹ Miloš Wichterle – člen Pražského dechového kvinteta. V roce 1974 se učil hře na fagot v Lidové škole umění Havlíčkův Brod.

⁹⁰ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 28–29.

Významná zahraniční cesta se uskutečnila v roce 1982 do Itálie, kde PKO dne 28. srpna vystoupil na festivalu „Mír a přátelství mezi národy“ na koncertu v Rimini⁹¹ za přítomnosti rozhlasu, televize, novinářů a 10 000 posluchačů. Publikum po každé skladbě tleskalo a volalo jako na sportovním zápasu. PKO zahrál tolik přídavek, že jejich vystoupení bylo prodlouženo přes půlnoc. Dirigent L. Lukeš přijal gratulace i od členů italské vlády.⁹²

Nejdelší a poslední zahraniční zájezd pod vedením dirigenta L. Lukeše se uskutečnil ve dnech 11. až 27. dubna 1986. PKO v rámci zájezdu vystoupil na čtyřech koncertech ve Španělsku a na jednom koncertu ve Spolkové republice Německo. Ve Španělsku absolvoval vystoupení ve městech Barcelona, Gelida, Manrese a Cardona. Na těchto koncertech si PKO zahrál i ve skladbách určených pro větší obsazení, protože zde doprovodil tři zahraniční spojené pěvecké sbory a čtyři sólové zpěváky. Dirigoval Luděk Lukeš, Angelo Colomero a Josef Descarga. Nejvyšší počet posluchačů byl v Cardoně, kde PKO zahrál před 2 000 posluchači. Poslední koncert se uskutečnil ve Spolkové republice Německo na univerzitě v Saarbrückenu.⁹³ Dle L. Lukeše byly všechny koncerty zahraničního zájezdu velmi úspěšné, protože publikum vyžadovalo opakování skladeb tleskáním ve stoje a dupáním.⁹⁴

3.5 Ukončení činnosti Lud'ka Lukeše

PKO pod vedením L. Lukeše se stal důležitou součástí hudebního života Pardubic. Dokladem jsou ocenění od Městského národního výboru Pardubice. Roku 1979 byl PKO u příležitosti desátého výročí udělen stříbrný odznak za budování, reprezentaci a propagaci města. Další ocenění, Pamětní plaketu za zásluhy a budování města Pardubic, získal PKO v roce 1980.⁹⁵

Ke konci roku 1986 L. Lukeš onemocněl, proto se poslední koncert PKO pod jeho vedením uskutečnil v listopadu tohoto roku. Nastala stagnace orchestru, která trvala až do 2. dubna 1987, kdy se stal novým dirigentem orchestru Karel Smeták.⁹⁶

⁹¹ MACHÁČEK, Marcel. Luděk Lukeš. *Zprávy klubu přátel pardubicka*. Pardubice, 1993, 28 (9–10).

⁹² Státní okresní archiv Pardubice, *Pardubický komorní orchestr*, př. č. 202/2015.

⁹³ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 83–89.

⁹⁴ VELEHRADSKÁ, Milada. Česká hudba opět zvítězila: O zájezdu do Španělska s dirigentem Lud'kem Lukešem. *Zář*. Pardubice, 1986, 31-34(37).

⁹⁵ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 53–57.

⁹⁶ Tamtéž, s. 91–92.

4 Pardubický komorní orchestr pod vedením dirigenta Karla Smetáka

4.1 Karel Smeták (1930–2003)

Karel Smeták, houslista a dirigent, se narodil 15. června 1930 v Hlinsku.⁹⁷ Vzdělání získal na obchodní akademii a pedagogické škole. Působil jako učitel hry na housle na pedagogickém institutu. Později vyučoval hru na housle a byl zástupcem ředitele na lidové škole umění v Pardubicích.⁹⁸

V letech 1961 až 1969 hrál druhé housle v Pardubickém kvartetu.⁹⁹ V roce 1968 stál společně s ostatními členy Pardubického kvarteta L. Lukešem, M. Macháčkem a L. Moravcem u zrodu PKO.¹⁰⁰ Pod vedením prvního dirigenta L. Lukeše hrál v orchestru jako vedoucí skupiny druhých houslí.

Dne 2. dubna 1987 se K. Smeták stal druhým dirigentem PKO.¹⁰¹ Pod jeho taktovkou začal orchestr od roku 1992 více spolupracovat se studenty dechového oddělení Konzervatoře Pardubice.¹⁰² M. Dobášová sdělila, že PKO hrál pod vedením K. Smetáka převážně skladby z období klasicismu (viz Příloha A: Seznam skladeb).¹⁰³

K. Smeták krátce po smrti prvního dirigenta L. Lukeše provedl s orchestrem 24. listopadu 1988 v Pardubicích Slavnostní koncert k dvacátému výročí založení PKO (viz Příloha G: Plakáty významných koncertů PKO). V letech 1993 a 1998 v rámci koncertů k pětadvacátému a třicátému výročí PKO obdržel čestná uznání.¹⁰⁴ Ve vedení orchestru působil do 21. června 2001. Dne 21. ledna 2003 zemřel.¹⁰⁵

⁹⁷ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 182.

⁹⁸ Dirigenti Pardubického komorního orchestru. *Pardubický komorní orchestr: 40 let*. Pardubice, 2008.

⁹⁹ Soukromý archiv Lubomíra Moravce, *Kronika Pardubického kvarteta*.

¹⁰⁰ MACHÁČEK, Marcel. Luděk Lukeš. *Zprávy klubu přátel pardubicka*. Pardubice, 1993, 28 (9–10).

¹⁰¹ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 92.

¹⁰² Tamtéž, s. 112.

¹⁰³ Osobní rozhovor s Marií Dobášovou ze dne 2. října 2019 v Pardubicích.

¹⁰⁴ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 96–148.

¹⁰⁵ Dirigenti Pardubického komorního orchestru. *Pardubický komorní orchestr: 40 let*. Pardubice, 2008.

Obrázek 4: Karel Smeták¹⁰⁶

4.2 Financování orchestru

Původním zřizovatelem PKO bylo Městské kulturní a informační středisko Pardubice.¹⁰⁷ Platnost financování uvedeným zřizovatelem byla ukončena v listopadu 1991. Od začátku roku 1992 fungoval PKO pod názvem Nadace Pardubického komorního orchestru. Od ledna 1999, po písemném souhlasu ministerstva vnitra, provozoval PKO svoji činnost jako občanské sdružení.¹⁰⁸

4.3 Koncertní činnost

4.3.1 Vánoční koncerty

První veřejná vystoupení PKO pod taktovkou K. Smetáka byla vánoční. Po celou dobu činnosti výše zmíněného dirigenta v letech 1987 až 2000, v programech vánočních koncertů, každoročně zaznívala *Česká mše vánoční „Hej, mistře!“* J. J. Ryby, kterou za doprovodu PKO zpíval Spolek pěveckých sborů Pernštýn-Ludmila-Suk nebo pěvecký sbor Rubeš Skuteč. Na varhany doprovázel Václav Uhlíř nebo Vlastimil Bičík.

¹⁰⁶ Pardubický komorní orchestr: Historie orchestru. *Pardubický komorní orchestr* [online]. Lázně Bohdaneč, 2019 [cit. 2019-10-20]. Dostupné z: <http://pardubickyorchestr.cz/historie-orchestru/>.

¹⁰⁷ Státní okresní archiv Pardubice, *Pardubický komorní orchestr*, nezpracováno, př. č. 202/2015.

¹⁰⁸ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 108–152.

Na těchto vánočních koncertech společně s *Českou mší vánoční „Hej, mistře!“* J. J. Ryby zazněla také například pastorela Tomáše Norberta Koutníka, *Pastores* Františka Xavera Brixiho, *Sinfonia in D* Františka Václava Míči, *Sinfonia in C* Josepha Haydna nebo *Serenáda pro troje housle* Petra Zdvihala.¹⁰⁹

Významný vánoční koncert se uskutečnil 7. prosince 1989 ve Skutči. V programu vystoupení zazněla *Česká mše vánoční „Hej, mistře!“* J. J. Ryby v podání PKO, pěveckého sboru Rubeš Skuteč a sólistů Martiny Fořtové, Veroniky Tiché, Petra Pálky a národního umělce Eduarda Hakena¹¹⁰. Na varhany doprovázel Vlastimil Bičík.¹¹¹

Jediné vánoční veřejné vystoupení bez provedení *České mše vánoční „Hej, mistře!“* J. J. Ryby se uskutečnilo 18. prosince 1990 v Broumově. V rozmanitě zvoleném koncertním programu zazněl za doprovodu PKO také *Koncertní kus pro lesní roh* se sólovou hrou hornisty Radka Baboráka¹¹² od Camilla Saint-Saënsa.¹¹³

4.3.2 Jarní koncerty sólistů

M. Dobášová sdělila, že: „*Karel Smeták zavedl tradici Jarních koncertů sólistů, na nichž orchestr doprovázel žáky základních uměleckých škol a konzervatoří.*“¹¹⁴

Na prvním Jarním koncertu sólistů, který se pod taktovkou K. Smetáka uskutečnil 19. června 1996 v Pardubicích, zazněly skladby Antonia Vivaldiho, Josepha Haydna, Antonína Dvořáka, Petra Zdvihala, Františka Kramáře a Jana Václava Huga Voříška. Za doprovodu PKO se zde představilo dohromady šest sólistů. Pro velký úspěch se tyto koncerty staly tradicí (viz Příloha B: Seznam sólistů PKO).¹¹⁵

4.3.3 Domácí festivaly

Pod vedením dirigenta K. Smetáka se PKO zúčastnil jedenácti festivalů v Československé socialistické republice (viz Příloha E: Domácí festivaly PKO). Za významné považují účinkování orchestru na festivalu Setkání pěveckých sborů

¹⁰⁹ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 93–168.

¹¹⁰ Eduard Haken (1910–1996) - český operní pěvec.

¹¹¹ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 100.

¹¹² Radek Baborák (*1976) - dirigent a virtuos na lesní roh. V roce 1990 byl studentem Pražské konzervatoře.

¹¹³ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 103.

¹¹⁴ Osobní rozhovor s Marií Dobášovou ze dne 2. října 2019 v Pardubicích.

¹¹⁵ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 133–159.

v Heřmanově Městci v letech 1992, 1995 a 2001. Na těchto koncertech si smyčcový PKO zahrál ve velkém obsazení společně s dechovou sekcí, se kterou doprovodil všechny zúčastněné pěvecké sbory v *České písni* Bedřicha Smetany.¹¹⁶

Další významné vystoupení se konalo v roce 1995 na Národním festivalu neprofesionálních komorních a symfonických těles v Brandýse nad Orlicí. Festivalový koncert byl pro orchestr přínosný tím, že jeho umělecký výkon ocenili čeští hudební skladatelé Jindřich Feld a Štěpán Koníček.¹¹⁷

4.3.4 Zahranichní spolupráce

PKO se pod vedením dirigenta K. Smetáka zúčastnil pěti zahraničních zájezdů, které mají společné, že se konaly ve Spolkové republice Německo (viz Příloha F: Zahranichní zájezdy PKO).¹¹⁸ M. Dobášová v rozhovoru sdělila, že častým důvodem výprav do tohoto státu byla spolupráce s pěveckým sborem z Borkenu.¹¹⁹

Významný zahraniční koncert ve Spolkové republice Německo se uskutečnil 27. března 1992 v Borkenu, protože zde PKO doprovodil italského operního pěvce Roberta Saccu^{120 121}.

V rámci zahraniční spolupráce se 11. září 1992 zúčastnil pěvecký sbor z německého Borkenu společného koncertu s PKO v Pardubicích. Německý sbor zde zazpíval a capella¹²² i s doprovodem PKO.¹²³

Dvě výjimečná vystoupení se uskutečnila na konci března roku 1994 v Chrudimi a Brně. Na těchto koncertech pod taktovkou Gerta Sella vystoupil PKO společně se stočlenným Berlínským oratorním sborem¹²⁴ a se sólovými zpěváky Věrou Kavanovou, Danielou Šimůnkovou, Petrem Pálkou a Miloslavem Stříteským.

¹¹⁶ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 99–171.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 126.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 105–161.

¹¹⁹ Osobní rozhovor s Marií Dobášovou ze dne 2. října 2019 v Pardubicích.

¹²⁰ Roberto Saccà (*1961) – německo-italský tenorista.

¹²¹ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 109.

¹²² A capella - bez doprovodu.

¹²³ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 112.

¹²⁴ Berlínský oratorní sbor (Berliner Oratorien-Chor) - neprofesionální pěvecký sbor založený roku 1904.

V programu koncertu zazněly skladby *Te Deum* Wolfganga Amadea Mozarta, *Vesperae Solennes de Confessore* W. A. Mozarta a *Mše C dur* Ludwiga van Beethovena.¹²⁵

4.4 Ukončení činnosti Karla Smetáka

Dne 30. září 2000 dirigent a umělecký vedoucí K. Smeták onemocněl. Po domluvě s ním se člen orchestru a kronikář Jaroslav Žižka obrátil na Otakara Tvrdeho, pod jehož taktovkou PKO v listopadu 2000 velmi úspěšně vystoupil na zahraničním zájezdu v německém Borkenu. Tohoto zájezdu se i s dirigentem Otakarem Tvrdým a jeho manželkou Hanou Tvrdou zúčastnilo třiatvacet členů PKO (viz Příloha C: Seznam členů PKO).

PKO od této doby měl dva dirigenty K. Smetáka a O. Tvrdeho, kteří se v dirigování orchestru střídali, případně se zastupovali až do 21. června 2001, kdy K. Smeták oficiálně ukončil svoji činnost dirigenta. Vedení orchestru převzal O. Tvrdý.¹²⁶

¹²⁵ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 120.

¹²⁶ Tamtéž, s. 160–172.

5 Pardubický komorní orchestr pod vedením dirigenta Otakara Tvrdeho

5.1 Otakar Tvrdeý (*1933)

Hornista, klavírista, dirigent, pedagog a hudební skladatel Otakar Tvrdeý sdělil, že se narodil 14. ledna 1933 v Kolíně. Po ukončení studia na gymnáziu pokračoval na vojenské škole, kde se vzdělával ve hře na lesní roh a klavír. Jeho další cesty vedly na Pražskou konzervatoř, kterou absolvoval v oborech hra na lesní roh, klavír a dirigování.

Po úspěšném dokončení studií se jako hornista uplatnil v Orchestru Národního divadla a později také jako hráč na lesní roh a sólový klavír v České filharmonii. V letech 1965 až 1971 se věnoval pedagogické činnosti na Pražské konzervatoři. V dalším zaměstnání pracoval do roku 1978 jako hornista a klavírista v Symfonickém orchestru hlavního města Prahy FOK.¹²⁷ V Praze působil také v Corni di Praga a Klavírním triu Pražských symfoniků.¹²⁸

O. Tvrdeý v rozhovoru uvedl, že od roku 1978 vyučoval hru na lesní roh, klavírní doprovody a korepetice, obligátní klavír a orchestrální hru na Konzervatoři Pardubice. V Pardubicích ještě vyučoval orchestrální hru v Lidové škole umění v Polabinách a hrál klavírní doprovody v Základní umělecké škole Havlíčkova.¹²⁹

Jeho významnými žáky na Pražské konzervatoři byli Jiří Sedlák a Jiří Med. Na Konzervatoři Pardubice vyučoval ve hře na lesní roh Petra Hernycha, Jaroslava Brycha, Pavla Jiráska a Marii Čapskou. Krátkou dobu na pardubické konzervatoři vyučoval také Radka Baboráka, který ale odešel studovat na konzervatoř do Prahy.¹³⁰

O. Tvrdeý v letech 1986 až 2000 působil jako dirigent neprofesionální Kolínské filharmonie.¹³¹ Od června 2001 do června 2015 zastával funkci dirigenta amatérského PKO, ve kterém umožnil mnoha znamenitým studentům pardubické konzervatoře

¹²⁷ Osobní rozhovor s Otakarem Tvrdeým ze dne 18. září 2019 v Pardubicích.

¹²⁸ Dirigenti Pardubického komorního orchestru. *Pardubický komorní orchestr: 40 let*. Pardubice, 2008.

¹²⁹ Osobní rozhovor s Otakarem Tvrdeým ze dne 18. září 2019 v Pardubicích.

¹³⁰ *Rande s Jolanou* [rozhlásový pořad]. Český rozhlas – Pardubice, 4. 10. 2013 13:10.

¹³¹ MIKULECKÝ, Zdeněk, Jan DVORÁK, Jiří MAREŠ a Vladimír KUBÍČEK. Kolínská filharmonie: Z historie. *ANKST: Asociace neprofesionálních komorních a symfonických těles* [online]. [cit. 2019-11-23]. Dostupné z: <https://www.ankst.cz/008/orchestrDetail.aspx?id=18>.

sólově vystoupit za doprovodu tohoto orchestru.¹³² O. Tvrdý dodal, že i on se uplatňoval jako sólový klavírista.¹³³

Pod vedením O. Tvrdeho byla koncertním mistrem PKO jeho manželka a pedagožka Konzervatoře Pardubice Hana Tvrdá. Profesionalita O. Tvrdeho spočívala nejen v umění dirigentském, ale také ve znalosti repertoáru pro smyčcový komorní orchestr (viz Příloha A: Seznam skladeb). Členka orchestru M. Dobášová v rozhovoru sdělila, že: „*Oproti velkorysosti Karla Smetáka měl Otakar Tvrdý přesnější představu o interpretaci jednotlivých skladeb. Dbal na větší přesnost v souhře a intonaci.*“¹³⁴

Jako hudební skladatel je například autorem *České vánoční mše*, která byla uvedena v premiéře PKO na vánočním koncertu v prosinci 2011.¹³⁵ O. Tvrdý sdělil, že v současnosti komponuje operu Švejk, jejíž děj se odehrává v době první světové války.¹³⁶

Obrázek 5: Otakar Tvrdý¹³⁷

¹³² Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 168–226.

¹³³ Osobní rozhovor s Otakarem Tvrdým ze dne 18. září 2019 v Pardubicích.

¹³⁴ Osobní rozhovor s Marií Dobášovou ze dne 2. října 2019 v Pardubicích.

¹³⁵ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 213.

¹³⁶ Osobní rozhovor s Otakarem Tvrdým ze dne 18. září 2019 v Pardubicích.

¹³⁷ Pardubický komorní orchestr: Historie orchestru. *Pardubický komorní orchestr* [online]. Lázně Bohdaneč, 2019 [cit. 2019-10-20]. Dostupné z: <http://pardubickyorchestr.cz/historie-orchestru/>.

5.2 Koncertní činnost

5.2.1 Vánoční koncerty

PKO pod vedením dirigenta O. Tvrdeho pokračoval v každoročním provádění *České mše vánoční „Hej, mistře!“* Jakuba Jana Ryby až do roku 2005. O. Tvrdý dodal, že: „*Opakování České mše vánoční „Hej, mistře!“ Jakuba Jana Ryby na vánočních koncertech mě motivovalo ke kompozici vlastní České vánoční mše.*“¹³⁸

Česká vánoční mše O. Tvrdeho byla uvedena v premiéře PKO na vánočním koncertu 16. prosince 2011 v Pardubicích ve spolupráci s hráči na dechové nástroje, Spolkem pěveckých sborů Pernštýn-Ludmila-Suk a pěveckým sborem Cantus amici Pardubice.¹³⁹

Na vánočních koncertech pod vedením O. Tvrdeho kromě již zmíněných mší například zazněla *Missa pastoralis in F* Františka Xavera Brixiho, *Hymnus Pastoralis* Jana Augusta Vitáska, *Slavnostní mše pastorální* Aloise Hniličky, *Česká vánoční mše* Karla Židka a opera *Erat unum cantor bonus* Františka Xavera Brixiho.¹⁴⁰

5.2.2 Jarní koncerty sólistů

Na pardubických Jarních koncertech sólistů pod vedením dirigenta O. Tvrdeho od roku 2002 každoročně doprovázel PKO žáky základních uměleckých škol, konzervatoří i profesionální hudebníky (viz Příloha B: Seznam sólistů PKO).¹⁴¹ Pokaždé zde podle slov O. Tvrdeho zazněla i orchestrální skladba.¹⁴²

Významný koncert sólistů se uskutečnil 18. června 2002 v Hudebním sálu pardubické radnice. Jedinečné bylo, že se představili pedagogové Konzervatoře Pardubice Jiří Kuchválek a Milan Řehák v *Sinfonii concertante pro housle, violu a orchestr Es dur* od Wolfganga Amadea Mozarta.¹⁴³

¹³⁸ Osobní rozhovor s Otakarem Tvrdým ze dne 18. září 2019 v Pardubicích.

¹³⁹ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 213.

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 196–215.

¹⁴¹ Tamtéž, s. 171–225.

¹⁴² Osobní rozhovor s Otakarem Tvrdým ze dne 18. září 2019 v Pardubicích.

¹⁴³ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 178.

Pedagog pardubické konzervatoře J. Kuchválek se na koncertu sólistů ještě představil v roce 2013 společně s violoncellistou Davidem Matouškem při hře suity *Jaro* od Josefa Bohuslava Foerster. ¹⁴⁴

Dne 4. června 2003 zazněla na Jarním koncertu sólistů *Kasace pro smyčcový orchestr* J. Felda, který byl na koncertu přítomen a podle zápisu v kronice hodnotil celý koncert velmi znamenitě. ¹⁴⁵

V roce 2008 na tomto koncertu sólově vystoupila i japonská klavíristka Saori Sumida, která si s orchestrem zahrála *Koncert d moll pro klavír a orchestr* Johanna Sebastiana Bacha (viz Příloha G: Plakáty významných koncertů PKO). ¹⁴⁶

5.2.3 Domácí festivaly

Pod taktovkou O. Tvrdeho se PKO zúčastnil třiceti domácích festivalů (viz Příloha E: Domácí festivaly PKO). Od roku 2002 vystoupil celkem čtrnáctkrát na koncertu *Večer krásných smyčců*, který probíhal v rámci festivalu Městské slavnosti Pardubice. ¹⁴⁷

V letech 2003 a 2005 doprovázel PKO všechny zúčastněné pěvecké sbory v *České písni* B. Smetany na festivalu Setkání pěveckých sborů v Heřmanově Městci. ¹⁴⁸ Z rozhovoru s O. Tvrdým vyplynulo, že účinkování na těchto festivalových koncertech bylo pro členy PKO motivační. ¹⁴⁹

Dne 10. listopadu 2009 se uskutečnil koncert v rámci Festivalu neprofesionálních orchestrů v Olomouci, kde se poprvé představil budoucí umělecký vedoucí PKO J. Kuchválek, který společně s Jaroslavem Burešem zahrál sólové party v *Koncertu c moll pro dvoje housle* Antonia Vivaldiho za doprovodu PKO. ¹⁵⁰

Dne 4. května 2008 se PKO zúčastnil Národního festivalu neprofesionálních komorních těles v Kolíně. V programu zazněl *Koncert d moll pro dvoje housle* Johanna Sebastiana Bacha s houslovými sóly Ivana Štrause ¹⁵¹ a Michaely Štrausové ¹⁵² a *Pozdrav*

¹⁴⁴ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 217.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 185.

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 202.

¹⁴⁷ Tamtéž, s. 185–226.

¹⁴⁸ Tamtéž, s. 171–191.

¹⁴⁹ Osobní rozhovor s Otakarem Tvrdým ze dne 18. září 2019 v Pardubicích.

¹⁵⁰ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 207.

¹⁵¹ Ivan Štraus (*1937) - český houslový virtuos, profesor Akademie múzických umění v Praze.

Josefu Myslivečkovi od Petra Zdvihala. Zdařilost vystoupení doložilo kladné hodnocení dirigenta Marka Ivanoviče¹⁵³.¹⁵⁴

5.2.4 Zahraniční zájezd

Jediný zahraniční zájezd pod taktovkou O. Tvrdeho se uskutečnil v květnu 2002 do německého města Miesbach (viz Příloha F: Zahraniční zájezdy PKO). V prostředí kostela uvedli oratorium *Stvoření* Josepha Haydna pod taktovkou Michaela Hambergera,¹⁵⁵ protože O. Tvrdý hrál na cembalo.

Po koncertu zkritizoval M. Hamberger smyčcovou sekci a pochválil dechovou, která byla zastoupena studenty Konzervatoře Pardubice.¹⁵⁶ O. Tvrdý vytknul M. Hambergerovi příliš rychlé tempo,¹⁵⁷ v kronice PKO je uvedeno, že na koncertu dirigent dával nejisté nástupy.¹⁵⁸

5.2.5 Významné koncerty

V roce 2003 věnoval PKO tři koncerty Janu Václavu Stichovi-Punto. Na těchto koncertech uvedl *Requiem* Wolfganga Amadea Mozarta. Nejdůležitější vystoupení se konalo 1. března 2003 v pražském kostele sv. Mikuláše, protože uvedená *Requiem* W. A. Mozarta na tomto místě zaznělo přesně po dvou stech letech. Vystoupení bylo ještě výjimečné proto, že zde byla přítomna česká komise pro UNESCO.

PKO dne 21. března 2004 uvedl pod taktovkou O. Tvrdeho na Velikonočním koncertu *Symfonii č. 4 „Víra, naděje a láska“* Josefa Vodáka s pěveckým sólem Hany Medkové a *Stabat Mater* Aloise Hniličky, ve kterém sólově zpívala sopranistka Hana Medková, altistka Jarmila Kosinová, tenorista Aleš Nehněvajsa a basista Petr Svoboda. V této skladbě se také představil Smíšený pěvecký sbor Salvátor a Pěvecký sbor Slavoj Chrudim. Hudební skladatel J. Vodák, který byl na koncertu přítomen, prohlásil provedení jeho symfonie za velmi vydařené.

¹⁵² Michaela Štrausová - dcera Ivana Štrause, absolventka Akademie múzický umění v Praze.

¹⁵³ Marek Ivanovič (*1976) - český dirigent a hudební skladatel.

¹⁵⁴ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 201.

¹⁵⁵ Michael Hamberger - absolvent Vysoké školy hudební a divadelní Mnichov, kde studoval hru na varhany a chrámový zpěv.

¹⁵⁶ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 176–177.

¹⁵⁷ Osobní rozhovor s Otakarem Tvrdým ze dne 18. září 2019 v Pardubicích.

¹⁵⁸ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 177.

PKO v lednu 2006 uspořádal koncert ke 250. výročí narození W. A. Mozarta. Pod vedením hostujícího dirigenta Tomáše Židka a za doprovodu PKO, studentů dechového oddělení Konzervatoře Pardubice a Zdeňka Seidla¹⁵⁹ zahrál sólista O. Tvrdý všechny čtyři koncerty pro lesní roh W. A. Mozarta. Toto souhrnné provedení byla premiéra a koncert měl veliký úspěch.

Studenti pardubické konzervatoře též hostovali 8. dubna 2006 na koncertu v Chrudimi. Na programu zazněla *Stabat Mater* Antonína Dvořáka se Smíšeným pěveckým sborem Salvátor, Pěveckým sborem Slavoj Chrudim, Pěveckým sborem Vlastislav Heřmanův Městec a Zpěváckým spolkem Hlahol. Sóla zazpívala sopranistka Hana Bauerová, altistka Jarmila Kosinová, tenorista Aleš Nehněvajsa a basista Martin Vodrážka.¹⁶⁰

Dne 8. dubna 2008 se uskutečnil výroční koncert k oslavám čtyřicátého roku činnosti PKO,¹⁶¹ který se skládal z dvaadvaceti členů (viz Příloha C: Seznam členů PKO).¹⁶² Slavnostního veřejného vystoupení se také aktivně zúčastnili vybraní studenti Konzervatoře Pardubice, učitelé Základní umělecké školy Havlíčkova Pardubice, členové Komorní filharmonie Pardubice a pedagog pardubické konzervatoře Vladimír Kulík, který na koncertu hostoval jako dirigent. Úvodní slovo ke koncertu měl Tomáš Židek. V programu zazněla *Symfonie h moll* Franze Schuberta, *Koncert a moll pro housle* Antonína Dvořáka v podání Ivy Kramperové a *Koncert g moll pro klavír* A. Dvořáka se sólistou O. Tvrdým.¹⁶³

5.3 Ukončení činnosti Otakara Tvrdeho

Manželé Tvrdí se s činností v PKO ze zdravotních důvodů rozloučili 17. června 2015 na vystoupení s názvem Večer krásných smyčců, který se konal v rámci festivalu Městské slavnosti. Po tomto koncertu se ujal uměleckého vedení J. Kuchválek.¹⁶⁴

¹⁵⁹ Zdeněk Seidl - absolvent Konzervatoře Pardubice a Akademie múzických umění v Praze, od roku 1991 působí jako ředitel Základní umělecké školy Pardubice, Havlíčkova 925.

¹⁶⁰ Tamtéž, s. 183–193.

¹⁶¹ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 200.

¹⁶² Obsazení orchestru v roce 2008. *Pardubický komorní orchestr: 40 let*. Pardubice, 2008.

¹⁶³ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 200.

¹⁶⁴ Tamtéž, s. 226.

6 Pardubický komorní orchestr pod vedením Jiřího Kuchvála

6.1 Jiří Kuchválek (*1952)

Houslista, varhaník, umělecký vedoucí, sbormistr a pedagog Jiří Kuchválek se narodil roku 1952¹⁶⁵ ve Veselí nad Lužnicí¹⁶⁶. Hru na housle jako hlavní obor vystudoval na Konzervatoři P. J. Vejvanovského Kroměříž a Akademii múzických umění v Praze. V letech 1973 až 1993 působil jako houslista v Komorní filharmonii Pardubice, Novém komorním studiu a Vaňhalově kvartetu.¹⁶⁷

Na Konzervatoři Pardubice, kde vyučuje od roku 1986 hru na housle a komorní hru, založil komorní smyčcový orchestr Orchestra d'archi. Vedle pedagogické činnosti hraje v profesionálním pražském Českém komorním orchestru. Koncertní činnosti se věnuje také jako sólista. Od roku 1993 je ředitelem kůru, sbormistrem chrámového sboru a varhaníkem v kostele svatého Bartoloměje v Pardubicích.¹⁶⁸ Od června roku 2015 působí jako umělecký vedoucí Pardubického komorního orchestru.¹⁶⁹

Obrázek 6: Jiří Kuchválek¹⁷⁰

¹⁶⁵ Dirigenti Pardubického komorního orchestru. DOBÁŠOVÁ, Marie. *Pardubický komorní orchestr: Koncert k 50. výročí Pardubického komorního orchestru*. Pardubice, 2018, s. 13.

¹⁶⁶ *Máme hosty* [rozhlasový pořad]. Český rozhlas – Pardubice, 27. 12. 2005.

¹⁶⁷ Dirigenti Pardubického komorního orchestru. DOBÁŠOVÁ, Marie. *Pardubický komorní orchestr: Koncert k 50. výročí Pardubického komorního orchestru*. Pardubice, 2018, s. 13.

¹⁶⁸ Tamtéž, s. 13.

¹⁶⁹ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 226.

¹⁷⁰ Soukromý archiv Jiřího Kuchvála, *Fotografie Jiřího Kuchvála*.

6.2 Webové stránky Pardubického komorního orchestru

V roce 2017 byly založeny webové stránky PKO.¹⁷¹ Nalezneme zde plánované koncerty, videoukázky z koncertů PKO pod taktovkou O. Tvrdeho i současného uměleckého vedoucího J. Kuchvála, repertoár skladeb z roku 2007 až 2017, fotografie orchestru z koncertů, kontakt na předsedu spolku, stručnou historii s životopisy dirigentů.¹⁷²

6.3 Financování orchestru

Na přelomu roku 2015/2016 se PKO změnil z občanského sdružení na spolek.¹⁷³ J. Kuchválek sdělil, že: „Zdrojem příjmů mohou být granty a honoráře z koncertů.“¹⁷⁴

6.4 Změna způsobu vedení orchestru

Od června 2015 PKO nově řídí umělecký vedoucí J. Kuchválek od pultu koncertního mistra.¹⁷⁵ Členka orchestru M. Dobášová dodala: „Pro každého člena to znamená, že musí perfektně ovládat svůj part, aby mohl mít oči na koncertním mistru.“¹⁷⁶ O. Tvrdý vyzdvihl umělecké vedení orchestru profesionálním houslistou a pedagogem. Otazníky shledal v nácviu soudobých skladeb, protože se v nich často nachází obtížná rytmická místa a změny temp.¹⁷⁷

J. Kuchválek, současný umělecký vedoucí PKO v rozhovoru sdělil, že při nácviu skladeb nejprve klade důraz na intonaci, volbu vhodných smyků, tvorbu tónu a zvládnutí technických obtíží s cílem navodit pocit jistoty při hře. Jestliže je skladba náročná na souhru nebo rytmus, musí hráči pozorněji reagovat na předem domluvená gesta od pultu koncertního mistra. Základem úspěchu je také uplatňování pedagogických a psychologických zásad, udržování přátelských vztahů v orchestru a dobře zvolený repertoár, při jehož výběru nejvíce dbá na technickou úroveň členů orchestru.¹⁷⁸

¹⁷¹ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 232.

¹⁷² *Pardubický komorní orchestr* [online]. Lázně Bohdaneč, 2019 [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: <http://pardubickyorchestr.cz/>.

¹⁷³ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 224.

¹⁷⁴ Osobní rozhovor s Jiřím Kuchválkem ze dne 22. října 2019 v Pardubicích.

¹⁷⁵ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 226.

¹⁷⁶ Osobní rozhovor s Marií Dobášovou ze dne 2. října 2019 v Pardubicích.

¹⁷⁷ Osobní rozhovor s Otakarem Tvrdým ze dne 18. září 2019 v Pardubicích.

¹⁷⁸ Osobní rozhovor s Jiřím Kuchválkem ze dne 22. října 2019 v Pardubicích.

6.5 Koncertní činnost

6.5.1 Adventní a tříkrálové koncerty

PKO pod uměleckým vedením Jiřího Kuchvála hraje skladby s vánoční tematikou na adventních nebo tříkrálových koncertech. Při těchto veřejných vystoupeních například zazněly vybrané písně ze sbírky *Česká mariánská muzika* Adama Václava Michny, vybrané koledy z cyklu *Hej, koleda* od Jana Seidela v úpravě J. Kuchvála, pastorely Jakuba Jana Ryby a Daniela Aloise Františka Milčinského.

První vystoupení PKO pod uměleckým vedením J. Kuchvála se uskutečnilo 16. prosince 2015 na Adventním koncertu v Lázních Bohdaneč. Zazněla zde *Suita pro smyčce* z opery *Král Artur* od Henryho Purcella, *Zima* ze *Čtvero ročních dob* od Antonia Vivaldiho se sólem J. Kuchvála, *Chránová sonáta F dur* Wolfganga Amadea Mozarta, pastorela Daniela Aloise Františka Milčinského se sólem zpěvačky Elišky Hájkové, která se ještě představila v pastorele *Rozmilý slavičku* Jakuba Jana Ryby. Na závěr koncertu PKO ještě zahrál *Concerto grosso D dur* Georga Friedricha Händela.¹⁷⁹

6.5.2 Jarní koncerty

V současné době PKO pořádá každoročně Jarní koncerty, na kterých už není pravidlem účinkování sólistů.

Významný Jarní koncert se uskutečnil 10. dubna 2018 k výročí padesáti let založení PKO (viz Příloha G: Plakáty významných koncertů PKO). Na programu koncertu zazněl *Gordický uzel* Henryho Purcella, *Divertimento F dur* Wolfganga Amadea Mozarta, *Koncert B dur pro čtyři housle*, ve kterém se sólově představil J. Kuchválek a studenti pardubické konzervatoře Terezie Štanclová, Judita Schillová, Lukáš Demele a na cembalo hrála Karolína Moravcová (viz Příloha B: Seznam sólistů PKO). Jako další skladby zazněly *Tři serenády pro smyčce* Luboše Sluky a *Simple Symphony* Benjamina Brittena.¹⁸⁰ Dle vyjádření J. Kuchvála se vystoupení PKO velmi vydařilo a udělalo mu radost.¹⁸¹

¹⁷⁹ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 227–235.

¹⁸⁰ Tamtéž, s. 228–236.

¹⁸¹ Osobní rozhovor s Jiřím Kuchválem ze dne 22. října 2019 v Pardubicích.

6.5.3 Domácí festivaly

Pod uměleckým vedením J. Kuchvála se PKO zúčastnil devíti festivalů v České republice (viz Příloha E: Domácí festivaly PKO).¹⁸² J. Kuchválek pochválil PKO za výborná vystoupení na dvou ročnících Festivalu Camerata Nova Náchod,¹⁸³ která se konala v letech 2016 a 2018.¹⁸⁴

Za významný považují Národní festival neprofesionálních komorních a symfonických těles v Pardubicích. V rámci tohoto festivalu se 21. října 2018 uskutečnil Slavnostní koncert k padesátému výročí činnosti PKO (viz Příloha G: Plakáty významných koncertů PKO).¹⁸⁵

6.5.4 Budoucnost Pardubického komorního orchestru

J. Kuchválek v rozhovoru uvedl, že zkoušky PKO z důvodu potřebného prostoru neprobíhají v Pardubicích, ale v Lázních Bohdaneč, kde se jednou za týden schází celkem osmnáct hráčů na smyčcové nástroje (viz Příloha C: Seznam členů PKO). V současnosti hraje v PKO málo učitelů základních uměleckých škol. Orchester by potřeboval hlavně získat nové hráče na violoncella a kontrabasy.

PKO má v současném repertoáru zařazené pouze skladby pro smyčcové nástroje (viz Příloha A: Seznam skladeb). V budoucnu by J. Kuchválek chtěl začít více spolupracovat s hráči na malé dechy, které se uplatní například v raných symfoniích Wolfganga Amadea Mozarta nebo Josepha Haydna.

V budoucnu by PKO rád podnikl cestu do zahraničí. Bohužel ale nemá žádné nabídky. J. Kuchválek se snaží navázat kontakty s různými amatérskými orchestry v Čechách, které by měly zájem s PKO spolupracovat a současně již vystupovaly v zahraničí.¹⁸⁶

¹⁸² Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 228–237.

¹⁸³ Osobní rozhovor s Jiřím Kuchválkem ze dne 22. října 2019 v Pardubicích.

¹⁸⁴ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 229–237.

¹⁸⁵ Tamtéž, s. 237.

¹⁸⁶ Osobní rozhovor s Jiřím Kuchválkem ze dne 22. října 2019 v Pardubicích.

7 Čtyři dirigenti, čtyři přístupy

V této kapitole se budu zabývat tím, jak jednotliví dirigenti PKO přistupovali k volbě repertoáru, účinkování na festivalech a zahraničních zájezdech. V následující tabulce jsou uvedeni všichni dirigenti PKO a časové vymezení trvání jejich činnosti.

DIRIGENT	OD - DO
Luděk Lukeš	1968—1986
Karel Smeták	1987—2001
Otakar Tvrdý	2001—2015
Jiří Kuchválek	2015—dosud

Tabulka 1: Přehled dirigentů PKO¹⁸⁷

7.1 Proměny repertoáru

L. Lukeš preferoval pro výběr repertoáru tvorbu svých současníků (viz Příloha A: Seznam skladeb).¹⁸⁸ PKO na koncertech spolupracoval se sólisty profesionálními a od 18. prosince 1973 i se žáky základních uměleckých škol a později také se žáky Konzervatoře Pardubice. Pod jeho taktovkou nejčastěji PKO doprovázel Vysokoškolský umělecký soubor Pardubice a Vokální harmonii z Hradce Králové, se kterou nastudoval i jednoaktovou operu *Lancelot* L. Fišera.¹⁸⁹

M. Dobášová uvedla v rozhovoru, že se K. Smeták při volbě repertoáru PKO nejvíce zaměřil na hudbu klasicismu (viz Příloha A: Seznam skladeb) a při koncertech začal spolupracovat se studenty dechového oddělení pardubické konzervatoře. Ještě dodala, že „*Karel Smeták zavedl tradici Jarních koncertů sólistů, na nichž orchestr doprovázel žáky základních uměleckých škol a konzervatoří.*“¹⁹⁰ Na vánočních koncertech pod taktovkou K. Smetáka každoročně PKO spolupracoval

¹⁸⁷ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, 237 s.

¹⁸⁸ Dirigenti Pardubického komorního orchestru. *Pardubický komorní orchestr: 40 let*. Pardubice, 2008.

¹⁸⁹ MACHÁČEK, Marcel. Luděk Lukeš. *Zprávy klubu přátel pardubicka*. Pardubice, 1993, 28 (9–10).

¹⁹⁰ Osobní rozhovor s Marií Dobášovou ze dne 2. října 2019 v Pardubicích.

s operními pěvci, Spolkem pěveckých sborů Pernštýn-Ludmila-Suk nebo pěveckým sborem Rubeš Skuteč v *České mši vánoční* „Hej, mistře!“ J. J. Ryby.¹⁹¹

O. Tvrdý pokračoval v doprovázení sólových výkonů na Jarních koncertech sólistů. PKO pod jeho taktovkou často také spolupracoval s mnoha pěveckými sbory, například se Spolkem pěveckých sborů Pernštýn-Ludmila-Suk, Smíšeným sborem Salvátor, Vysokoškolským uměleckým sborem Pardubice anebo s dětským pěveckým sborem Iuventus Cantans Pardubice.¹⁹² PKO se věnoval také studiu rozsáhlejších skladeb,¹⁹³ z nichž bych alespoň zmínila oratorium *Stvoření* J. Haydna, *Requiem* W. A. Mozarta nebo *Stabat Mater* Antonína Dvořáka. Jako hudební skladatel obměnil repertoár vánočních koncertů vlastní tvorbou, protože PKO v roce 2011 premiéroval jeho autorskou *Českou vánoční mši* (viz Příloha A: Seznam skladeb).¹⁹⁴

J. Kuchválek sdělil, že při výběru repertoáru zatím preferuje skladby pro ryze smyčcový orchestr (viz Příloha A: Seznam skladeb). Začal drobnějšími skladbami s menšími technickými nároky, které postupně zvyšuje s ohledem na kvalitu hry a hráčské schopnosti členů. Na koncertech s vánoční tematikou zaznívají skladby z období baroka, klasicismu a romantismu. PKO při veřejných vystoupeních doprovází žáky i profesionální hudebníky. Upravil tradici Jarních koncertů sólistů s tím, že ponechal pouze Jarní koncerty. Je přesvědčen, že kromě sólistů by na koncertu s ohledem na posluchače měly zaznít alespoň dvě závažnější skladby.¹⁹⁵

7.2 Domácí festivaly

PKO pod vedením L. Lukeše účinkoval na dvaceti festivalech (viz Příloha E: Domácí festivaly PKO). V roce 1970 na Festivalu Musica de Camera v Kroměříži PKO jako první představil tvorbu současných hudebních skladatelů. Roku 1982 koncertoval na mezinárodním festivalu s názvem Pardubické hudební jaro. V roce 1983 PKO hrál na Festivalu Camerata Nova Náchod v závěrečném koncertu ve velkém orchestrálním obsazení ve spolupráci s Píseckým komorním orchestrem a Náchodským komorním orchestrem Slávy Vorlové.¹⁹⁶

¹⁹¹ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 93–168.

¹⁹² Tamtéž, s. 168–193.

¹⁹³ Dirigenti Pardubického komorního orchestru. *Pardubický komorní orchestr: 40 let*. Pardubice, 2008.

¹⁹⁴ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 184–213.

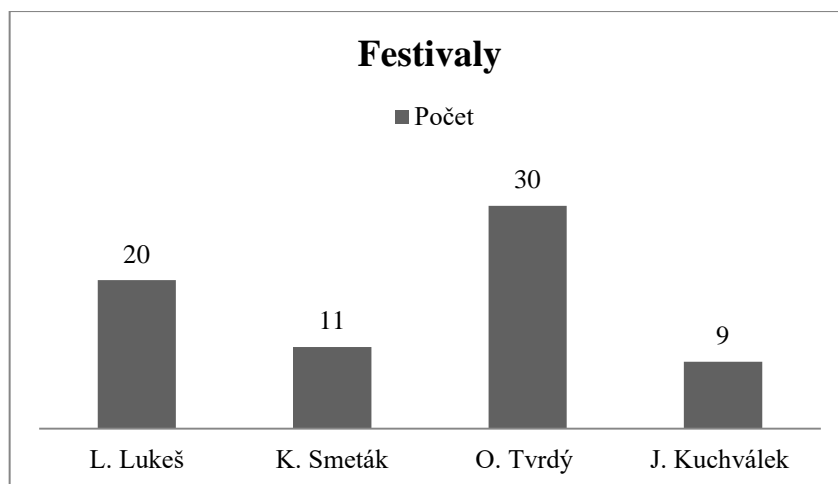
¹⁹⁵ Osobní rozhovor s Jiřím Kuchválkem ze dne 22. října 2019 v Pardubicích.

¹⁹⁶ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 11–82.

Za dobu dirigenta K. Smetáka koncertoval PKO na jedenácti festivalech (viz Příloha E: Domácí festivaly PKO). Za významné především považují, že v letech 1992, 1995 a 2001 PKO pod vedením dirigenta K. Smetáka doprovodil společně s dechovou sekcí spojené pěvecké sbory v *České písni* B. Smetany na festivalu Setkání pěveckých sborů v Heřmanově Městci.¹⁹⁷

PKO se pod taktovkou O. Tvrdeho zúčastnil třiceti domácích festivalů (viz Příloha E: Domácí festivaly PKO). V letech 2003 a 2005 orchestr doprovodil pěvecké sbory v *České písni* B. Smetany na festivalu Setkání pěveckých sborů v Heřmanově Městci. Na Národním festivalu neprofesionálních komorních těles v Kolíně v roce 2008 orchestr doprovodil profesionální houslisty Ivana Štrause a Michaelu Štrausovou v *Koncertu d moll pro dvoje housle* J. S. Bacha. PKO v listopadu 2009 na Festivalu neprofesionálních orchestrů v Olomouci PKO pod taktovkou O. Tvrdeho doprovodil budoucího uměleckého vedoucího J. Kuchvála a Jaroslava Bureše v *Koncertu c moll pro dvoje housle* A. Vivaldiho.¹⁹⁸

Pod vedením současného uměleckého vedoucího Jiřího Kuchvála se PKO zúčastnil devíti domácích festivalů (viz Příloha E: Domácí festivaly PKO). Významným se stal Národní festival neprofesionálních orchestrů v Pardubicích v roce 2018, protože se v rámci něho uskutečnil Slavnostní koncert k padesátému výročí činnosti PKO.¹⁹⁹

Tabulka 2: Účast na domácích festivalech²⁰⁰

¹⁹⁷ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 99–172.

¹⁹⁸ Tamtéž, s. 185–226.

¹⁹⁹ Tamtéž, s. 228–237.

²⁰⁰ Tamtéž, 237 s.

7.3 Zahraňiční zájezdy

Pod vedením dirigenta L. Lukeše se PKO zúčastnil sedmi zahraňičních zájezdů (viz Příloha F: Zahraňiční zájezdy PKO). Významný zahraňiční zájezd se uskutečnil do Itálie v roce 1982, protože zde PKO vystoupil na koncertu v Rimini před 10 000 posluchači. Roku 1986 uspořádal orchestr sedmnáctidenní zahraňiční zájezd, v rámci kterého vystoupil ve Španělsku i ve Spolkové republice Německo.²⁰¹

Za dirigenta Karla Smetáka koncertně orchestr vycestoval pětkrát do Spolkové republiky Německo (viz Příloha F: Zahraňiční zájezdy PKO), kde spolupracoval s pěveckým sborem z Borkenu. V roce 1992 doprovodil PKO v Borkenu italského operního pěvce Roberta Saccu^{202 203}.

PKO pod vedením dirigenta O. Tvrďého koncertoval v roce 2002 v německém Miesbachu (viz Příloha F: Zahraňiční zájezdy PKO), kde uvedl pod taktovkou Michaela Hambergera oratorium *Stvoření* Josepha Haydna, protože O. Tvrďý doprovázel na cembalo.²⁰⁴

Za současného uměleckého vedoucího Jiřího Kuchvála se PKO ještě zahraňičního zájezdu nezúčastnil, protože nemá žádné nabídky.²⁰⁵

Tabulka 3: Účast na zahraňičních zájezdech²⁰⁶

²⁰¹ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 28–89.

²⁰² Roberto Saccà (*1961) - německo-italský tenorista.

²⁰³ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 105–161.

²⁰⁴ Tamtéž, s. 177.

²⁰⁵ Rozhovor s Jiřím Kuchválem ze dne 22. října 2019 v Pardubicích.

²⁰⁶ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, 237 s.

Závěr

Cílem diplomové práce bylo popsat vznik, vývoj a současnost Pardubického komorního orchestru. Jedná se o nejstarší stále působící komorní orchestr v Pardubicích, který spolupracoval s mnoha pěveckými sbory, profesionálními sólisty i se žáky základních uměleckých škol a konzervatoří. Orchestr provedl řadu skladeb, zúčastnil se sedmdesáti domácích festivalů a třinácti zahraničních zájezdů. Již jednapadesát let reprezentuje a propaguje město Pardubice v České republice i v zahraničí.

V první kapitole diplomové práce jsem se zabývala hudební kulturou města Pardubic. Zaměřila jsem se na významné soubory, které zde působily od druhé poloviny 19. století, a zmínila jsem se také o vzniku pardubických hudebních škol.

Druhou kapitolu jsem věnovala Pardubickému kvartetu, které se roku 1968 ve složení Luděk Lukeš, Karel Smeták, Marcel Macháček a Lubomír Moravec stalo základem pro vznik Pardubického komorního orchestru.

Další čtyři stěžejní kapitoly jsem věnovala Pardubickému komornímu orchestru a jeho čtyřem dirigentům Lud'ku Lukešovi, Karlu Smetáku, Otakaru Tvrděmu a Jiřímu Kuchválkovi. Zabývala jsem se životy dirigentů a koncertní činností orchestru. Ve stručnosti jsem se také zmínila o výhledu do budoucnosti orchestru.

V poslední sedmé kapitole jsem shrnula práci všech čtyř dirigentů v oblastech volby repertoáru, účinkování na domácích festivalech a zahraničních zájezdech.

Vyskytly se mi potíže s nalezením odborné literatury. V Knihovně města Hradec Králové a Krajské knihovně v Pardubicích jsem našla pouze dvě knihy, které jsem použila pro napsání první kapitoly s názvem Hudební kultura města Pardubic. Při psaní dalších kapitol jsem čerpala z pramenů. Nejvíce informací jsem získala v Kronice Pardubického komorního orchestru a Kronice Pardubického kvarteta. Na Rektorátu Univerzity Hradec Králové a na Konzervatoři Pardubice jsem v archivech našla čtyři závěrečné práce zabývající se Pardubickým komorním orchestrem, které mi ale sloužily pouze k ověření správnosti údajů. Navštívila jsem také Státní okresní archiv v Pardubicích, kde jsem získala doplňující informace k činnosti Pardubického kvarteta a Pardubického komorního orchestru. O Pardubickém komorním orchestru jsem

v archivu našla dvě složky, ve kterých jsem ale bohužel objevila informace o činnosti orchestru pouze za prvního dirigenta Lud'ka Lukeše.

V praktické části jsem provedla rozhovor se zakládajícím členem Pardubického kvarteta Lubomírem Moravcem, třetím dirigentem Pardubického komorního orchestru Otakarem Tvrdým, téměř zakládající členkou orchestru Marií Dobášovou a současným uměleckým vedoucím Pardubického komorního orchestru Jiřím Kuchválkem.

Věřím, že tato práce bude přínosem nejenom pro členy Pardubického komorního orchestru, ale i pro zájemce zabývající se historií města Pardubic zejména v oblasti kultury.

Seznam odborné literatury

BRONCOVÁ, Dagmar, ed. *Pardubice: Kniha o městě*. Praha: MILPO MEDIA, 1999. ISBN 80-86098-12-5.

ŠEBEK, František. *Toulky historií PARDUBIC: 1. kniha*. Pardubice: Helios Jiří Razskazov, 2016. ISBN 978-80-85211-38-2.

Seznam pramenů

Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*.

Archiv Pardubického komorního orchestru, *Plakáty Pardubického komorního orchestru*.

DOBÁŠOVÁ, Marie. *Pardubický komorní orchestr: Koncert k 50. výročí Pardubického komorního orchestru*. Pardubice, 2018.

MACHÁČEK, Marcel. Luděk Lukeš. *Zprávy klubu přátel Pardubicka*. Pardubice, 1993, 28 (9-10).

MLÁDEK, Mil. 15 let Pardubického kvarteta. *Zář*. Pardubice, 1969, 11. 11. 1969, **10-25(90)**.

MORAVEC, Lubomír. Ing. Lubomír Moravec. MORAVEC, Lubomír a Tomáš ŽIDEK. *Kratochvilný a poučný dialogus na téma Consort*. Chrudim.

Pardubický komorní orchestr: 40 let. Pardubice, 2008.

PILKA, Jiří. *Hudební Pardubice. 30 let Komorní filharmonie Pardubice*. Pardubice: Garmon s. r. o.

SHEJBAL, Josef. *5 let Východočeského státního komorního orchestru: Pardubice*. Hradec Králové: Kruh, 1975.

Soukromý archiv Jiřího Kuchvála, *Aktuální seznam členů*.

Soukromý archiv Jiřího Kuchvála, *Fotografie Jiřího Kuchvála*.

Soukromý archiv Jiřího Kuchvála, *Seznam skladeb*.

Soukromý archiv Lubomíra Moravce, *Fotografie Pardubického kvarteta*.

Soukromý archiv Lubomíra Moravce, *Kronika Pardubického kvarteta*.

Soukromý archiv Lubomíra Moravce, *Osobní korespondence Lubomíra Moravce s Marií Dobášovou* (nedatováno).

Státní okresní archiv Pardubice, *Pardubický komorní orchestr*, nezpracováno, př. č. 202/2015.

(um-), 1969. Patnáctiletý jubilant. *Městský národní výbor v Pardubicích*, s. 15.

VELEHRADSKÁ, Milada. Česká hudba opět zvítězila: O zájezdu do Španělska s dirigentem Luděkem Lukešem. *Zář*. Pardubice, 1986, **31-34**(37).

VÍTEK, Bohuslav. *15 let Východočeského státního orchestru*.

Seznam elektronických zdrojů

Berliner Oratorien-Chor: Pěvecký sbor. *Berliner Oratorien-Chor* [online]. Berlín, 2019 [cit. 2019-11-22]. Dostupné

z: <https://translate.google.com/translate?hl=cs&sl=de&u=https://berliner-oratorienchor.de/&prev=search>.

Detail programu: Spolek pěveckých sborů Pernštýn-Ludmila-Suk. *Pardubické vánoční trhy* [online]. Pardubice, 2019 [cit. 2019-12-14]. Dostupné

z: <http://pardubickevanocnitry.cz/spolek-peveckych-sboru-pernstyn-ludmila-suk/>.

Eduard Haken. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2019-11-24]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Eduard_Haken.

Geografie: Pardubice. *Pardubice* [online]. Magistrát města Pardubic [cit. 2019-11-05]. Dostupné z: <https://www.pardubice.eu/o-pardubicich/informace-o-meste/geografie/>.

Historie a současnost. *Základní umělecká škola Pardubice - Polabiny* [online]. Pardubice, 2019 [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: <http://www.zuspardubice.cz/zbytek/historie.html>.

Historie: Restituce. *Základní umělecká škola Pardubice, Havlíčkova 925* [online]. Pardubice [cit. 2019-11-28]. Dostupné z: <https://www.zushavlickovapardubice.cz/index.php?a=1>.

Ivan Štraus (houslista). *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2019-11-23]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Ivan_%C5%A0traus_\(houslista\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Ivan_%C5%A0traus_(houslista)).

Jan Václav Stich. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2019-10-20]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_V%C3%A1clav_Stich.

Ivan Štraus (houslista). *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2019-11-23]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Ivan_%C5%A0traus_\(houslista\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Ivan_%C5%A0traus_(houslista)).

KUČÍRKOVÁ, Kristýna. Pícek, Josef. *Český hudební slovník osob a institucí* [online]. Brno, 7. 4. 2012 [cit. 2019-11-21]. Dostupné z:

http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=1001043.

Máme hosty [rozhlasový pořad]. Český rozhlas – Pardubice, 27. 12. 2005.

MIKULECKÝ, Zdeněk, Jan DVOŘÁK, Jiří MAREŠ a Vladimír KUBÍČEK. Kolínská filharmonie: Z historie. *ANKST: Asociace neprofesionálních komorních a symfonických těles* [online]. [cit. 2019-11-23]. Dostupné z: <https://www.ankst.cz/008/orchestrDetail.aspx?id=18>.

Milan Toušek. *Osobnosti regionů* [online]. Česká Třebová, Ústí nad Orlicí: Městská knihovna Česká Třebová, Městská knihovna Ústí nad Orlicí, 2019 [cit. 2019-10-20]. Dostupné z: <https://www.osobnostiregionu.cz/osoby/1174-milan-tousek-1927-2010>.

MOC, Milan. Chotěbořský courier: Almanach 50 let Základní umělecké školy Chotěboř. *Chotěbořský Courier* [online]. Chotěboř, 16. 12. 2001 [cit. 2019-10-20]. Dostupné z: <http://harry.ichotebor.cz/harry/harry40/almanzus2.htm>.

Pardubický komorní orchestr: Fotogalerie. *Pardubický komorní orchestr* [online]. Lázně Bohdaneč, 2019 [cit. 2019-12-03]. Dostupné z: <http://pardubickyorchestr.cz/fotogalerie/>.

Pardubický komorní orchestr: Historie orchestru. *Pardubický komorní orchestr* [online]. Lázně Bohdaneč, 2019 [cit. 2019-12-03]. Dostupné z: <http://pardubickyorchestr.cz/historie-orchestru/>.

Pardubický komorní orchestr [online]. Lázně Bohdaneč, 2019 [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: <http://pardubickyorchestr.cz/>.

Profil orchestru. *Komorní filharmonie Pardubice* [online]. Pardubice, <https://www.kfpar.cz/profil-orchestr> [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: <https://www.kfpar.cz/>.

Radek Baborák. *Radek Baborák* [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-11-24]. Dostupné z: <http://www.baborak.com/cz/about-me>.

Rande s Jolanou [rozhlasový pořad]. Český rozhlas – Pardubice, 4. 10. 2013 13:10.

Roberto Saccà. *Wikipedia: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2019-11-22]. Dostupné z: https://de.wikipedia.org/wiki/Roberto_Sacc%C3%A0.

Soubory konzervatoře. *Konzervatoř Pardubice* [online]. Pardubice [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: <http://www.konzervatorpardubice.eu/o-skole/konzervator-pardubice/soubory-konzervatore>.

ŠTĚPÁNEK, Ladislav. Pardubický komorní orchestr: Historie orchestru. *Pardubický komorní orchestr* [online]. Pardubice [cit. 2019-10-20]. Dostupné z: <http://pardubickyorchestr.cz/historie-orchestru/>.

The International School of Music and Fine Arts Prague: Bc.A. Michaela Štrausová. *The International School of Music and Fine Arts Prague* [online]. Praha, 2016 [cit. 2019-11-23]. Dostupné z: <http://www.musicschoolprague.com/cz/ucitele-music-school-ismfa/item/30-bca-michaela-strausova>.

VIRTOVÁ, Dagmar. Smetanovo kvarteto: Jaroslav Rybenský *1923 †1997. *Smetanovo kvarteto* [online]. [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: <https://www.smetanovokvarteto.cz/jaroslav-rybensky>.

Vokální harmonie [online]. Hradec Králové, 2007 [cit. 2019-11-21]. Dostupné z: <http://www.voha.czweb.org/index13.php?lang=cz&brw=Chrome&brv=78>.

VRATISLAVSKÝ, Jan. Městské muzeum a galerie Hlinsko: Bedřich Voldan. *Městské muzeum a galerie Hlinsko* [online]. Hlinsko [cit. 2019-10-20]. Dostupné z: <http://www.mmghlinsko.cz/produkt/bedrich-voldan-a-jeho-houslova-metoda/>.

Vysokoškolský umělecký soubor Pardubice: Dirigenti. *Vysokoškolský umělecký soubor Pardubice* [online]. Pardubice, 2018 [cit. 2019-11-24]. Dostupné z: http://vus.upce.cz/?page_id=129.

Základní umělecká škola Pardubice, Havlíčkova 925 [online]. Pardubice [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: <https://www.zushavlickovapardubice.cz/>.

Základní umělecká škola Pardubice - Polabiny [online]. Pardubice, 2019 [cit. 2019-11-19]. Dostupné z: <http://www.zuspardubice.cz/>.

Seznam příloh

Příloha A: Seznam skladeb

- I. Seznam skladeb Pardubického kvarteta
- II. Seznam skladeb Pardubického komorního orchestru pod vedením Lud'ka Lukeše
- III. Seznam skladeb Pardubického komorního orchestru pod vedením Karla Smetáka
- IV. Seznam skladeb Pardubického komorního orchestru pod vedením Otakara Tvrdeho
- V. Seznam skladeb Pardubického komorního orchestru pod vedením Jiřího Kuchvála

Příloha B: Seznam sólistů Pardubického komorního orchestru

- I. Sólisté pod vedením Lud'ka Lukeše
- II. Sólisté pod vedením Karla Smetáka
- III. Sólisté pod vedením Otakara Tvrdeho
- IV. Sólisté pod vedením Jiřího Kuchvála

Příloha C: Seznam členů Pardubického komorního orchestru

- I. Seznam členů v roce 1968 pod vedením Lud'ka Lukeše
- II. Seznam členů zahraničního zájezdu v roce 1986 pod vedením Lud'ka Lukeše
- III. Seznam členů zahraničního zájezdu v roce 2000 pod vedením Karla Smetáka
- IV. Seznam členů v roce 2008 pod vedením Otakara Tvrdeho
- V. Aktuální seznam členů pod vedením Jiřího Kuchvála

Příloha D: Rozhlasové nahrávky Pardubického komorního orchestru pod vedením Lud'ka Lukeše

Příloha E: Domácí festivaly Pardubického komorního orchestru

- I. Festivaly pod vedením Lud'ka Lukeše
- II. Festivaly pod vedením Karla Smetáka
- III. Festivaly pod vedením Otakara Tvrdeho
- IV. Festivaly pod vedením Jiřího Kuchvála

Příloha F: Zahraniční zájezdy Pardubického komorního orchestru

- I. Zahraniční zájezdy pod vedením Lud'ka Lukeše
- II. Zahraniční zájezdy pod vedením Karla Smetáka
- III. Zahraniční zájezd pod vedením Otakara Tvrdeho

Příloha G: Plakáty významných koncertů Pardubického komorního orchestru

Příloha H: Osobní rozhovor s Lubomírem Moravcem

Příloha CH: Osobní rozhovor s Otakarem Tvrdým

Příloha I: Osobní rozhovor s Marií Dobášovou

Příloha J: Osobní rozhovor s Jiřím Kuchválkem

Příloha A: Seznam skladeb

I. Seznam skladeb Pardubického kvarteta²⁰⁷

Baroko

Telemann G. P.: Sonáta A dur

(1681–1767)

Tolar J. B.: Balletti a' 4

(1620–1673)

Klasicismus

Beethoven L. v.: Smyčcový kvartet č. 3 D dur, op. 18

(1770–1827)

Haydn J.: Smyčcový kvartet č. 5 D dur „Skřivánčí“, op. 64

(1732–1809) Smyčcový kvartet č. 5 F dur „Serenáda“, op. 3

Mozart W. A.: Smyčcový kvartet č. 19 C dur „Disonantní“

(1756–1791) Malá noční hudba

Kvintet pro klarinet a smyčcové kvarteto A dur

Kvintet pro dvoje housle, dvě violy a violoncello č. 3 C dur,
op. 515

Kvartet pro flétnu, housle, violu a violoncello A dur

Kvartet pro hoboj, housle, violu a violoncello F dur

Koželuh L.: Smyčcový kvartet č. 1 B dur, op. 32

(1747–1818)

Stamic K.: Smyčcový kvartet D dur, op. 4

(1745–1801)

Kramář F.: Smyčcový kvartet Es dur

(1759–1831)

Romantismus

Kässmayer M.: Transkripce na české písně: Sil jsem proso; Horo, horo;

(1831–1884) Pod dubem

Schubert F.: Smyčcový kvartet č. 12 c moll

(1797–1828) Smyčcový kvartet č. 14 d moll, „Smrt a dívka“

²⁰⁷ Soukromý archiv Lubomíra Moravce, *Kronika Pardubického kvarteta*.

- Mendelssohn-B. F.: Canzonetta, op. 12
(1809—1847)
- Borodin A. P.: Smyčcový kvartet č. 2 D dur
(1833—1887)
- Glazunov A.: Smyčcový kvartet č. 3 G dur „Slovanský“, op. 26
(1865—1936)
- Čajkovskij P. I.: Smyčcový kvartet č. 1 D dur, op. 11
(1840—1893)
- Rázek A.: Harmonika
(1852—1929)
- Škroup F.: Smyčcový kvartet č. 1 F dur, op. 24
(1801—1862)
- Komzák K.: Pohádka, op. 135
(1823—1893)
- Fibich Z.: Smyčcový kvartet č. 1 A dur
(1850—1900)
- Dvořák A.: Smyčcový kvartet č. 9 d moll, op. 34
(1841—1904) Smyčcový kvartet č. 10 Es dur, op. 51
Smyčcový kvartet č. 12 F dur, op. 96
Smyčcový kvartet č. 13 G dur, op. 106
Smyčcový kvintet č. 3 Es dur, op. 97
Tercet C dur pro dvoje housle a violu, op. 74
Slovanské tance, I. řada: č. 3 As dur Polka, č. 8 g moll Furiant,
op. 46
Humoreska č. 7, op. 101
Valčík č. 1 A dur, op. 54
- Smetana B.: Smyčcový kvartet e moll „Z mého života“
(1824—1884)

Hudební skladatelé tvořící zejména na přelomu 19. a 20. století

- Debussy C.: Smyčcový kvartet g moll, op. 10
(1862—1918)
- Respighi O.: Il Tramonto
(1879—1936)

- Foerster J. B.: Smyčcový kvartet č. 4 F dur, op. 182
(1859—1951)
- Ostrčil O. Smyčcový kvartet c moll
(1879—1935)
- Suk J.: Barkarola pro smyčcové kvarteto
(1874—1935) Meditace na staročeský chorál Svatý Václave pro smyčcové kvarteto nebo smyčcový orchestr
- Nedbal O.: Valse noble, op. 7
(1874—1930)

Hudební skladatelé tvořící zejména ve 20. století

- Šostakovič D.: Smyčcový kvartet č. 8 c moll, op. 110
(1906—1975)
- Kabalevskij K.: Smyčcový kvartet č. 2, op. 44
(1904—1987)
- Tsintsadze S.: Tři miniatury
(1925—1991)
- Feld J.: Smyčcový kvartet č. 3
(1925—2007)
- Bárta L.: Smyčcový kvartet č. 2
(1928—1972)
- Flosman O.: Smyčcový kvartet č. 1
(1925—1998)
- Lukeš L.: Transkripce písně: Maličká su
(1925—1988) Čtyři české národní písně
- Polanský S.: Suita pro smyčcový kvartet
(1935—2003) Zpěv země
Studánka

II. Seznam skladeb Pardubického komorního orchestru pod vedením Lud'ka Lukeše²⁰⁸

Baroko

Marcello B.: (1686–1739)	Koncert d moll pro hoboj
Telemann G. P.: (1681–1767)	Sonáta A dur
Förster Ch.: (1693–1745)	Suita G dur
Pergolesi G. B.: (1710–1736)	Koncert B dur pro housle Stabat Mater Sinfonia D dur
Purcell H.: (1659–1695)	Pavana a ciaccona pro smyčce g moll Scénická hudba Sonáta pro trubku a smyčce
Bach J. S.: (1685–1750)	Suita č. 3 D dur: Air Largo pro violoncello Koncert d moll pro dvoje housle
Tartini G.: (1692–1770)	Air
Händel G. F.: (1685–1759)	Concerto grosso č. 5
Vivaldi A. (1678–1741)	Koncert pro kytaru, smyčce a basso continuo D dur Koncert G dur pro housle Koncert pro housle a orchestr a moll pro housle Koncert pro dvoje housle a orchestr c moll Koncert pro violoncello a moll Koncert pikolu a orchestr a moll Grave pro lesní roh
Ivanschitz A.: (1727–1762)	Sinfonia G dur

²⁰⁸ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 5–90.

Schmelzer J. H.: (1623–1680)	Balletto di Zeffiri
Zelenka J. D. (1679–1745)	Benedictus
Černohorský B. M.: (1684–1742)	Árie pro soprán s koncertantním violoncellem
Tolar J. B.: (1620–1673)	Balletti a' 4
Zach J.: (1713–1773)	Koncert C dur pro klavír

Klasicismus

Mozart W. A.: (1756–1791)	Malá noční hudba Koncert pro fagot a orchestr B dur Koncert C dur pro klavír Divertimento Exsultate, jubilate: Alleluja Sancta Maria Missa brevis C dur „Spatzenmesse“
Dittersdorf K. D. v.: (1739–1799)	Koncert pro housle a orchestr G dur
Hoffmeister F. A.: (1754–1812)	Koncert č. 1 pro kontrabas o orchestr
Haydn J.: (1732–1809)	Symfonie C dur Symfonie G dur Smyčcový kvartet č. 5 F dur „Serenáda“ Koncert D dur pro klavír Koncert C dur pro varhany
Cimarosa D.: (1749–1801)	Koncert pro hoboje a orchestr c moll
Gluck Ch. W.: (1714–1787)	Serenáda
Richter F. X.: (1709–1789)	Sinfonia G dur

Ryba J. J. (1765–1815)	Česká mše vánoční „Hej, mistře!“ Missa solemnis pastoralis Pastorely
Benda J. A.: (1722–1795)	Koncert g moll pro klavír Árie Amo te
Jírovec V. M.: (1763–1850)	Koncertantní symfonie pro sólový hoboj a orchestr, op. 9
Mysliveček J.: (1737–1781)	Smyčcový kvintet Es dur Tři notturna
Koželuh L.: (1747–1818)	Symfonie B dur „L'irresoluto“
Kopřiva K. B.: (1756–1785)	Salve Regina ex E
Antoš J.: (1735–1806)	Árie
Stamic K.: (1745–1801)	Orchestrální kvartet č. 4 F dur, op. 4 Orchestrální kvartet C dur Koncert Es dur pro klarinet a orchestr
Brixl F. X.: (1732–1771)	Magnificat Opus patheticum de septem doloribus Beatae Mariae Virginis, 1. tenorová árie Pastores Koncert D dur pro varhany Koncert C dur pro varhany Erat unum cantor bonus
Linek J. I.: (1725–1792)	Pastorela
Mýtný V.: (1749–1791)	Dvě skladby na lidové pastorální motivy
Voříšek J. V. H.: (1791–1825)	Symfonie D dur, op. 24
Vaňhal J. K.: (1739–1813)	Koncert G dur pro housle a orchestr

Romantismus

Accolay J. B.: (1833–1900)	Koncert pro housle a orchestr č. 1 a moll
Strauss J. ml., Strauss J.: (1825–1899), (1827–1870)	Pizzicato polka C dur, op. 234
Mascagni P.: (1863–1945)	Intermezzo
Glazunov A.: (1865–1936)	Idilia
Rossini G.: (1792–1868)	Sonáta pro smyčce č. 3 C dur
Mendelssohn-B. F.: (1809–1847)	Tři moteta, op. 39
Bárta F.: (1834–1859)	Včera, Půjdeš za mnou, Poděkuj
Michalička J.: (1791–1867)	Pastorella in G „Aj, radost velikou“
Škroup F.: (1801–1862)	Slavnostní předehra k otevření divadla v Chrudimi
Dvořák A.: (1841–1904)	Humoresky, op. 101 /č. 7/ Česká suita, op. 39 Cypřiše
Smetana B.: (1824–1884)	Polka D dur „Našim děvám“

Hudební skladatelé tvořící zejména na přelomu 19. a 20. století

Respighi O.: (1879–1936)	Staré tance a árie
Ravel M.: (1875–1937)	Chansony
Suk J.: (1874–1935)	Barkarola pro smyčcové kvarteto
Janáček L.: (1854–1928)	Suita pro smyčce

Hudební skladatelé tvořící zejména ve 20. století

Bartók B.: (1881–1945)	Pět sborů s komorním orchestrem
Britten B.: (1913–1976)	Simple Symphony pro smyčcový orchestr, op. 4
Moya A. P.: (1884–1964)	El Rossinyol
Poulenc F.: (1899–1963)	Koncert pro varhany, smyčce a tympány g moll
Šostakovič D.: (1906–1975)	Preludium a fuga
Tsintsadze S.: (1925–1991)	Tři miniatury
Panufnik A.: (1914–1991)	Staropolská suita pro smyčcový orchestr
Zeljenka I.: (1932–2007)	Musica Slovaca
Drejsl R.: (1923–1953)	V nový život
Krejčí I.: (1904–1968)	Malá suita pro smyčce
Martinů B.: (1890–1959)	Otvírání studánek
Kuksa E.: (1923–2003)	Moravské vánoční koledy
Mrkos Z.: (1919–1993):	Česká země
Bartoš J. Z.: (1908–1981)	Hudba pro smyčce
Kaňák Z.: (1910–1991)	Apotheosy
Feld J.: (1925–2007)	Preludium Serenáda pro smyčcový komorní orchestr

Fišer L.: (1935–1999)	Lancelot Concerto per orchestra d'archi Amoroso pro housle a klavír Kreutzerova etuda
Domažlický F.: (1913–1997)	Suita danza, op. 52
Strejc J.: (1932–2010)	Hrst střípků, variace pro smyčce na vánoční píseň
Berkovec J.: (1922–2008)	Čaj o páté
Fischer J. F.: (1921–2006)	Concertino semplice pro klavír a malý orchestr
Andrejs J.: (1919–2009):	Lidové písně z Východočeského kraje a podkrkonošské koledy
Kubišta V.: (1922–2006)	Lidové koledy z Podkrkonoší
Sommer V.: (1921–1997)	Komorní hudba pro smyčce
Hurník I.: (1922–2013)	Nový clavecin
Loudová I.: (1941–2017)	Concerto breve pro flétnu a komorní orchestr
Zámečník E.: (1939–2018)	Elegie pro housle a smyčcový orchestr

Hudba na přelomu 20. a 21. století

Hundziak A. (*1927)	Marcholt
Zdvihal P. st. (*1949)	Pozdrav Josefu Myslivečkovi Koncert G dur pro housle
Málek J. (*1938)	Divertimento pro smyčcový orchestr č. 1 „Paví pero“ Anička husarka
Krček J. (*1939)	Tři tance ve starém slohu, op. 77

III. Seznam skladeb Pardubického komorního orchestru pod vedením Karla Smetáka²⁰⁹

Baroko

Bach J. S.:	Koncert pro dvoje housle a smyčcový orchestr d moll
(1685–1750)	Air
	Fantazie a fuga g moll
	Ouvertura g moll
Torelli G.	Koncert pro smyčcový orchestr
(1658–1709)	
Telemann G. P.:	Suita D dur
(1681–1767)	Koncert G dur pro violu a smyčcový orchestr
	Koncert pro dvě violy a smyčcový orchestr
	Koncert B dur pro housle, dvě flétny a hoboj
Vivaldi A.:	Koncert D dur pro kytaru
(1678–1741)	Koncert G dur pro dvě kytary a smyčcový orchestr a continuo
	Koncert a moll pro hoboj
	Koncert C dur pro dvě flétny
	Koncert a moll pro zobcovou flétnu
	Concerto grosso
	Čtvero ročních dob, č. 1 E dur „Jaro“
Händel G. F.:	Koncert B dur pro varhany a smyčcový orchestr
(1685–1759)	Concerto grosso in D
	Passacaglia
Pergolesi G. B.:	Sinfonia in D
(1710–1736)	
Ivanschitz A.:	Sinfonia in G
(1727–1762)	
Albinoni T.:	Koncert B dur pro trubku
(1671–1751)	

²⁰⁹ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 92–165.

Bixi F. X.: (1732–1771)	Pastores
Zelenka J. D.: (1679-1745)	Slavnostní intráda č. 1
Vejvanovský P. J.: (asi 1639–1693)	Sonáta č. 5 pro 2 trubky a smyčcový orchestr
<u>Klasicismus</u>	
Bach C. P. E.: (1714–1788)	Sinfonia č. 3 C dur, 2. a 3. věta
Haydn J.: (1732–1809)	Sinfonia in C Symfonie D dur (klasicismus) Koncert C dur pro varhany Koncert C dur pro violoncello a orchestr, 1. věta Koncert D dur pro violoncello
Beethoven L. v.: (1770–1827)	Romance G dur pro housle a orchestr Mše C dur pro sóla, sbor a orchestr, op. 86
Mozart W. A.: (1756–1791)	Kouzelná flétna: Olsis und Osiris, Árie Sarastra Figarova svatba: Předehra Malá noční hudba, 1. Allegro Adagio pro hoboj a orchestr Koncert D dur pro housle a orchestr, 1. věta Te Deum Vesperae solennes de confescore Koncert C dur pro hoboj a orchestr, 1. a 2. věta
Boccherini L.: (1743–1805)	Menuet
Silcher F.: (1789–1860)	Hymnus Janchzet dem Hern
Schnabel J.: (1767–1831)	Transemus usgne Betlehem
Dittersdorf K. D. v.: (1739–1799)	Koncertantní symfonie D dur pro kontrabas a violu Koncert Es dur č. 2 pro lesní roh, 2. a 3. věta Laudate Dominum

Ryba J. J.: (1765–1815)	Česká mše vánoční „Hej, mistře!“
Stamic K.: (1745–1801)	Orchestrální kvartet C dur Orchestrální kvartet F dur
Richter F. X.: (1709–1789)	Divertimento č. 4, 3. věta
Míča F. A.: (1696–1744)	Sinfonia in D
Kramář F.: (1759–1831)	Koncert Es dur pro klarinet a komorní orchestr
Stich J. V.: (1746–1803)	Koncert Es dur pro lesní roh a orchestr
Voříšek J. V. H.: (1791–1825)	Sinfonie D dur, 2. a 3. věta
Benda J. A.: (1714–1752)	Sinfonie B dur
Benda F.: (1709–1786)	Sinfonia in C
Kohout J.: (1738–1793)	Sinfonie in Dis
Zach J.: (1713–1773)	Sinfonia in A major
Koutník T. N.: (1698–1775)	Pastorela „Hej, hej, jeden i druhej“
Škroup J. D.: (1766–1830)	Concerto B dur pro lesní roh
Rössler F. A.: (1746–1792)	Koncert Es dur pro dva lesní rohy
Pichl V.: (1741–1805)	Koncert D dur pro housle a smyčcový orchestr Symfonie in A

Romantismus

Nicolai O.: (1810–1849)	Veselé paničky windsorské, basová árie
----------------------------	--

Giambattista de C.: (1860–1926)	Vzpomínka na Sorrento
Accolay J. B.: (1833–1900)	Koncert a moll pro housle
Czibulka A.: (1842–1894)	Stephanie Gavotte
Weber C. M. v.: (1786–1826)	Čarostřelec: Sbor lovců
Lortzing G. A.: (1801–1851)	Zbrojír: Sbor tovaryšů Také já jsem býval mlád Pytlák: Sbor lovců
Paganini N.: (1782–1840)	Koncert D dur pro housle a orchestr
Bériot Ch. A. de: (1802–1870)	Koncert pro housle č. 9 a moll, 1. věta
Mendelssohn-B. F.: (1809–1847)	Symfonie D dur: Menuet Koncert e moll pro housle, 1. věta
Donizetti G.: (1797–1848)	Sen lásky: Tenorová árie
Delibes L.: (1836–1891)	Mazurka
Čajkovskij P. I.: (1840–1893)	Elegie
Wagner R.: (1813-1883)	Bludný Holanďan: Sbor námořníků
Saint-S. C.: (1835–1921)	Koncertní skladba pro lesní roh
Verdi G.: (1813–1901)	Nabucco: Sbor vězňů La Traviata: Předehra Parigi, o cara Lunge da lei Trubadúr: Sbor cikánů Otello: Pijácká

Gounod Ch. F.: (1818–1893)	Faust a Markétka: Sbor vojáků
Offenbach J.: (1819–1880)	Hoffmannovy povídky: Sbor studentů
Strauss J. ml.: (1825–1899)	Na krásném modrém Dunaji Pochod Radeckého
Strauss J. ml., Strauss J.: (1825–1899), (1827–1870)	Pizzicato polka C dur, op. 234
Dvořák A.: (1841–1904)	Dva valčíky Humoreska Polonéza Romance pro housle a orchestr, op. 11 Venkovanka Jakobín: Scéna k druhému dějství
Smetana B.: (1824–1884)	Hubička: Předehra Prodaná nevěsta: sbor z opery Naším děvám Česká píseň Pochod studentských legií
Nováček R.: (1860–1929)	Castaldo

Hudební skladatelé tvořící na přelomu 19. a 20. století

Lehár F.: (1870–1948)	Země úsměvů: tenorová árie Lippen Schweigen Veselá vdova: Píseň o Vilje
Respighi O.: (1879–1936)	Suita starých tanců a árií
Suk J.: (1874–1935)	Menuet Meditace na staročeský chorál „Svatý Václave“
Janáček L.: (1854–1928)	Suita: tři části Idyla pro smyčce: Adagio, Scherzo

Hudební skladatelé tvořící zejména ve 20. století

Britten B.: (1913–1976)	Simple symphony
Schultze N.: (1911–2002)	Černý kocour: árie
Fučík J.: (1903–1943)	Starý bručoun
Trojan V.: (1907–1983)	Variace na téma Felixe Mendelssohna-Bartholdyho Rozmarné variace na téma „Jarní píseň“
Jeremiáš O.: (1892–1962)	Druhá směs národních písní
Krejčí I.: (1904–1968)	Malá suita pro smyčcový orchestr
Lídl V.: (1922–2004)	Serenáda pro smyčcový orchestr
Lukáš Z.: (1928–2007)	Aby svět voněl písní Na zdraví hudby
Fišer L.: (1935–1999)	Kreutzerova etuda
Domažlický F.: (1913–1997)	Suita danza, op. 52

Hudební skladatelé tvořící zejména na přelomu 20. a 21. století

Douša E.: (*1951)	Variace na barokní téma
Zdvihal P. st.: (*1949)	Divertimento concertante pro dvoje sólové housle a orchestr Zastaveníčko Polonéza pro housle a smyčcový orchestr Serenáda pro troje housle s průvodem orchestru Pozdrav Josefu Myslivečkovi

IV. Seznam skladeb Pardubického komorního orchestru pod vedením Otakara Tvrdeho²¹⁰

Baroko

- Telemann G. P.: Koncert pro zobcovou a příčnou flétnu, orchestr a continuo
(1681–1767) e moll
Koncert pro dvě zobcové flétny, orchestr a continuo a moll
- Bach J. S.: Suity D dur, Air
(1685–1750) Koncert pro dvoje housle, 2. a 3. věta
Vánoční oratorium: árie č. 4, 8, 31
Suita h moll pro flétnu
Koncert a moll pro housle
Koncert E dur pro housle
Dvojkonzert a moll pro housle
Koncert c moll pro hoboj, housle, smyčce a basso continuo
Braniborský koncert č. 3
Koncert D dur pro klavír
- Vivaldi A.: Koncert c moll pro dvoje housle
(1678–1741) Koncert pro fagot a moll
Koncert a moll pro zobcovou flétnu
Koncert a moll pro housle
Koncert G dur pro dvě kytary
La Folia
Koncert a moll pro hoboj
Čtvero ročních dob, č. 2 g moll „Léto“
Koncert C dur pro zobcovou flétnu, 2. věta
Koncert D dur pro violoncello
Koncert D dur pro housle
- Händel G. F.: Suita č. 3 G dur
(1685–1759) Concerto grosso D dur
Koncert g moll
- Albinoni T.: Koncert B dur pro trubku a orchestr
(1671–1751)

²¹⁰ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 168–226.

- Marcello A.: Koncert c moll pro hoboje
(1673–1747)
- Graupner J. Ch.: Koncert F dur pro altovou zobcovou flétnu,
(1683–1760)
- Baldassari P.: Sonáta pro trubku a smyčce
(1683–1768)
- Purcell H.: Sonáta D dur pro trubku
(1659–1695)
- Pergolesi G. B.: Stabat Mater, árie pro alt
(1710–1736)
- Förster Ch.: Suita G dur
(1693–1745)
- Ivanschitz A.: Sinfonia in G
(1727–1762)
- Seger J.: Christus nobis natus est
(1716–1782)
- Vejvanovský P. J.: Sonáta g moll pro trubku
(asi 1639–1693)

Klasicismus

- Bach C. P. E.: Sinfonia C dur
(1714–1788)
- Boccherini L.: Koncert D dur pro housle a orchestr
(1743–1805) Koncert B dur pro violoncello a orchestr
- Gluck Ch. W.: Gavota
(1714–1787)
- Sammartini G. B.: Koncert F dur pro flétnu
(1701–1775)
- Haydn J.: Sedm posledních slov Vykupitelových na kříži
(1732–1809) Koncert C dur pro housle a orchestr
Koncert C dur pro hoboje a smyčce
Stvoření
Koncert Es dur pro trubku

Mozart W. A.: (1756–1791)	Koncert D dur pro lesní roh a orchestr č. 1 Koncert Es dur pro lesní roh a orchestr č. 2 Koncert Es dur pro lesní roh a orchestr č. 3 Koncert Es dur pro lesní roh a orchestr č. 4 Sextet vesnických muzikantů Figarova svatba: árie, Cavatina Sinfonia concertante pro housle, violu a orchestr Es dur Requiem Koncert G dur pro housle a orchestr č. 3 Malá noční hudba Ave verum corpus Divertimento D dur Te Deum Exsultate Jubilate Kouzelná flétna, duet Pepagena a Papageny
Ryba J. J.: (1765–1815)	Česká mše vánoční Pastorela Rozmilý slavíčku
Pichl V.: (1741–1805)	Koncert D dur pro kontrabas
Kramář F.: (1759–1831)	Koncert F dur pro hoboj a orchestr, 1. věta, op. 52
Stamic K.: (1745–1801)	Orchestrální kvartet F dur Orchestrální kvartet G dur Koncert D dur pro violu
Bixi F. X.: (1732–1771)	Pastorální symfonie Erat unum cantor bonus Symfonie D dur
Vaňhal J. K.: (1739–1813)	Koncert pro kontrabas
Míča F. A.: (1696–1744)	Kvartet C dur
Bixi F. X.: (1732–1771)	Missa pastoralis Koncert F dur pro varhany

Vitásek J. N.: (1770–1839)	Hymnus pastoralis
Zach J.: (1713–1773)	Sinfonia A dur
Myslivoček J.: (1737–1781)	Tři nokturna pro dva soprány
Voříšek J. V. H.: (1791–1825)	Symfonie D dur
Vaňhal J. K.: (1739–1813)	Koncert F dur pro varhany
Neruda J. K.: (1708–1780)	Koncert pro trubku
Benda F.: (1709–1786)	Sinfonia in B
Linek J. I.: (1725–1791)	Pastorela
Punto J. V. S.: (1746–1803)	Koncert č. 5 F dur pro lesní roh

Romantismus

Schubert F.: (1797–1828)	Symfonie h moll „Nedokončená“
Paganini N.: (1782–1840)	Capriccio č. 5
Schumann R.: (1810–1856)	Písňový cyklus „Láska básníkov“
Mendelssohn-B. F.: (1809–1847)	Sinfonia in D pro smyčce, 1. a 3. věta
Sant-S. C.: (1835–1921)	Koncert a moll pro violoncello a orchestr
Rossini G.: (1792–1868)	Lazebník Sevilský: duet Rosiny a Figara
Grieg E.: (1843–1907)	Klavírní koncert a moll Suita „Z časů Holbergových“, op. 40

Massenet J.: (1842–1912)	Meditace
Verdi G.: (1813–1901)	Trubadúr: Scéna a árie
Blodek V.: (1834–1874)	Cantabile pro flétnu Andante cantabile
Fibich Z.: (1850–1900)	Selanka: pro klarinet a orchestr
Dvořák A.: (1841–1904)	Serenáda d moll pro dechové nástroje Dva valčíky Biblické písně Stabat Mater Koncert a moll pro housle Koncert g moll pro klavír
Smetana B.: (1824–1884)	Hubička: Dvě ukolébavky Pochod studentských legií Česká píseň
Hnilička A.: (1826–1909)	Stabat Mater pro sóla, dva sbory a smyčcový orchestr Slavnostní mše pastorální
Stecker K.: (1861–1918)	Směs vánočních písní a koled

Hudební skladatelé tvořící zejména na přelomu 19. a 20. století

Respighi O.: (1879–1936)	Suita antických tanců
Elgar E.: (1857–1934)	Serenáda in E pro smyčce
Foerster J. B.: (1859–1951)	Suita pro orchestr „Jaro“
Janáček L.: (1854–1928)	Suita pro smyčcový orchestr, op. 5
Suk J.: (1874–1935)	Menuet Meditace na svatováclavský chorál

Nedbal O.: Valse noble
(1874–1930)

Hudební skladatelé tvořící zejména ve 20. století

Britten B.: Simple Symphony
(1913–1976) Sarabanda

Dietrich K.: Concertino giocoso pro smyčcový orchestr
(1927–2014)

Larsson L.-E.: Concertino pro trombon
(1908–1986)

Krejčí I.: Malá suita pro smyčce
(1904–1968)

Křička J.: Koncert F dur pro lesní roh
(1882–1969) Písňový cyklus „První touhy“ pro soprán a orchestr

Trojan V.: Rozmarné variace na téma F. Mendelssohna-Bartholdyho
(1907–1983)

Domažlický F.: Suita danza
(1913–1997)

Židek K.: Narodil se Kristus pán
(1912–2001) Česká vánoční mše

Toušek M.: Zlaté klasy
(1927–2010) Peruán

Feld J.: Kasace pro smyčcový orchestr
(1925–2007)

Jaroš J.: Vzpomínky
(1920–1986)

Vacek M.: Večery na Peklůvce
(1928–2012)

Novák J.: Smyčcová serenáda
(1921–1984)

Lídl V.: Serenáda pro smyčcový orchestr, 2. a 3. věta
(1922–2004)

Vodák J.: Symfonie č. 4 „Víra, naděje a láska“
(1928–2018)

Hudební skladatelé tvořící zejména na přelomu 20. a 21. století

Zdvihal P. st.:	Pozdrav Josefu Myslivečkovi
(*1949)	
Krček J.:	Tři tance ve starém slohu
(*1939)	
Huka L.:	Divertimento D dur
(*1935)	Suita pro smyčcový orchestr
Saidlová J.:	Miniscénky
(*1969)	
Židek T.:	Balet „O Slunečníku, Měsíčníku a Větrníku“
(*1981)	
Tvrký O.:	Česká vánoční mše
(*1933)	Večerní písně na slova Vítězslava Háška
Javora V.:	Vánoce v Betlémě
(*1935)	

V. Seznam skladeb Pardubického komorního orchestru pod vedením Jiřího Kuchvála²¹¹

Baroko

Purcell H. (1659–1695)	Suita Král Artur Suita Gordický uzel
Vivaldi A. (1678–1741)	Sinfonia in G Čtvero ročních dob, č. 4 f moll „Zima“ Koncert a moll pro dvoje housle Koncert B dur pro čtvery housle
Corelli A. (1653–1713)	Concerto grosso č. 8 c moll, op. 6
Händel G. F. (1685–1759)	Concerto grosso D dur Suita D dur pro trubku a smyčce
Vejvanovský P. J. (asi 1639–1693)	Sonata da chiesa
Tůma F. I. (1704–1774)	Partita d moll Sinfonia in G

Klasicismus

Sperger J. M. (1750–1812)	Koncert A dur pro kontrabas
Mozart W. A. (1756–1791)	Divertimento B dur Divertimento F dur Serenáda Malá noční hudba Chrámové sonáty
Benda J. A. (1722–1795)	Sinfonia in B
Zach J. (1713–1773)	Sinfonia in F
Michna A. V. (1600–1676)	Česká mariánská muzika, vybrané písně

²¹¹ Soukromý archiv Jiřího Kuchvála, *Seznam skladeb*.

- Milčinský D. A. F. Pastorela
(1732–1808)
- Ryba J. J. Pastorela Rozmilý slavíčku
(1765–1815) Pastorely
Česká mše vánoční „Hej, mistře!“
- Rejcha J. Koncert A dur pro violoncello, op. 4
(1752–1795)

Romantismus

- Bottesini G. Koncert h moll pro kontrabas
(1821–1889)
- Dvořák A. Dva valčíky
(1841–1904) Humoreska
- Stecker K.: Koleda
(1861–1918)

Hudební skladatelé tvořící zejména na přelomu 19. a 20. století

- Holst G.: St. Paul suite
(1874–1934)
- Elgar E. Serenáda pro smyčce
(1857–1934)
- Bruch M. Kol Nidrei pro violoncello a smyčce
(1838–1920)
- Respighi O. Suita Starých tanců a árií
(1879–1936)
- Suk J. Barcarola
(1874–1935) Menuet
Meditace na staročeský chorál Svatý Václave

Hudební skladatelé tvořící zejména ve 20. století

- Bartók B. Rumunské tance
(1881–1945)
- Britten B. Simple symphony
(1913–1976)

Krejčí I. Malá suita pro smyčce
(1904–1968)

Seidel J.: Hej koleda, úprava J. Kuchvála
(1908–1998)

Hudební skladatel tvořící zejména na přelomu 20. a 21. století

Sluka L. Serenády pro smyčce
(*1928)

Příloha B: Seznam sólistů Pardubického komorního orchestru²¹²

I. Sólisté pod vedením Lud'ka Lukeše²¹³

Zpěváci: Assion Friederike, Hana Andrlová, Emilia Büngeler, Cori Casanovas, Josef Descarga, Pere Diez, Václav Drábek, Jana Drábková, Jana Dušková, Milan Fröhlich, Jana Hamplová, Růžena Hanušová, Petr Hlavatý, Jana Jonášová, Jaromír Kosina, Jan Lipavský, Stanislava Macková, Zuzana Matesová, Miloslav Mikulecký, Libuše Nováková, Milan Roček, Vladislava Řehořová, Karel Salaba, Jiřina Salčáková, J. Solfronk*, Milan Stříteský

Houslisté: Zdeněk Andrýs, Marie Dobášová, Jaroslav Drášil Jaroslav, Emílie Hemelíková, Vlastimil Horák, Dagmar Hutlová, Dagmar Krejčí, Jan Krejčí, Pavel Rous, Václav Rous, Irmtraud Schmidt, Ivana Vernerová, Petr Zdvihal ml., Petr Zdvihal st., Paul Zschler

Violista: Jan Novotný

Violoncellisté: Josef Krečmer, J. Pavlovec*, Radovan Píša

Kontrabasista: Radomír Žalud

Kytaristé: Hana Kutalová, V. Roček, Jiří Tomášek

Flétnisté: Štěpán Žilka, Václav Žilka, Gabriela Fraňková

Pikola: J. Forman*

Hobojisté: Z. Bouzová*, Jiří Hebda, Libuše Ježková, Jan Kolář ml., Jan Kolář st., Jindřich Zajíček

Klarinetisté: Z. Lýr*, Petr Venkrbec

Fagotisté: Jiří Klicpera, Miloš Wichterle

Hornisté: Josef Kavalír, Zdeněk Kavalír, Vladimír Sekal, I. Zemanová*

Trumpetisté: Vlastimil Železník

Harfistka: Eva Vyskočilová

Klavíristé: Josef Hála, Emanuel Kuksa, Hana Kutalová, Josef Pícek, Hana Gürtlerová

Varhaníci: Daniel Chráska, Václav Uhlíř, Jiří Strejč

²¹² U jmen označených hvězdičkou (*) nebylo zjištěno celé jméno.

²¹³ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 6–85.

II. Sólisté pod vedením Karla Smetáka²¹⁴

Zpěváci: Jana Bednářová, Liana Braunová, Karla Bytnarová, Andrea Doskočilová, Martina Fořtová, Zdena Grossová, Eduard Haken, Susanne Hornungová, Lukáš Hynek, Petra Jírovská, Věra Kavanová, Josef Kemper, Hana Kružilková, Josef Línek, Dana Marková, Alena Medková, Hana Medková, Edita Ondroušková, Petr Pálka, Jana Prskavcová, Robert Sacca, Miloslav Stříteský, Vojtěch Stříteský, Daniela Šimůnková, Miloš Štědroň, Svatava Šubrtová, Veronika Tichá, Michaela Trunečková, Petra Velorová, Ingrid Würtzová

Houslisté: Petr Klas, Helena Kocourková, Iva Kramperová, Zdeňka Krebsová, Jan Mild, Kristýna Slabá, Miloslava Zdvihalová, Petr Zdvihal ml., Petr Zdvihal st.

Violisté: Helena Kocourková, Kateřina Tajovská

Violoncellisté: Jaroslav Holub, Milena Janáčková, Marek Novák, Zdeněk Tůma

Kontrabasisté: Tomáš Dvořáček, Petr Kupčák

Kytaristé: Jitka Bláhová, Hynek Kmoníček

Flétnisté: Petra Benešová, Olga Hatašová, Eva Hlavatá, Simona Lorencová, Ludmila Mildeová, Daria Moravcová

Hobojisté: Blažena Kubiasová, Jan Kučera, Petra Moučková, Lenka Svobodová, Markéta Dvořáková

Klarinetista: Zdeněk Seidl

Fagotista: František Jehlík

Hornisté: Radek Baborák, Marie Čapská, Dita Kašinová, Eduard Paseka, David Rakoncaj, David Ryšánek, Lucie Šlégrová

Trumpetisté: Josef Sadílek, Miloslav Sadílek, Miloslava Sadílková

Klavíristé: Emanuel Kuksa, Vilém Valkoun

Varhaníci: Vlastimil Bičík, Václav Uhlíř

²¹⁴ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 93–171.

III. Sólisté pod vedením Otakara Tvrdeho²¹⁵

Zpěváci: Blanka Bastlová, Hana Bauerová, Petr Borůvka, Karla Bytnarová, Andrea Doskočilová, Klára Džuganová, Zdeňka Erlebachová, Monika Fifernová, Jana Galiová, Ilona Grohmannová, Thomas Hamberger, Marek Hergovitz, Oswald Hermann, Luboš Janhuba, Jan Jiráček, Jarmila Kosinová, Jan Krůček, Jakub Kubín, Jan Kučera, Kristýna Kukrálová, Jana Lesná, Simona Lorencová, Hana Medková, Aleš Nehněvajsa, Dora Pavlíková, Gerlinde Sämman, Jolana Slavíková, Miloslav Stříteský, Petr Svoboda, Markéta Štefaniková, Hana Tamelová, Bronislav Vávra, Markéta Viterová, Martin Vodrážka, Karla Vondrušková

Houslisté: Petr Borůvka, Jaroslav Bureš, Jakub Čepický, Leoš Čepický, Jiří Dojčiak, Iva Kramperová, Zdeňka Krebsová, Barbora Kučerová, Jiří Kuchválek, Václav Mori, Kristýna Slabá, Iva Středová, Ivan Štraus, Michaela Štrausová, Hana Tvrdá, Barbora Vránová, Veronika Vaňková, Petr Zdvihal st.

Violista: Milan Řehák

Violoncellisté: Marie Dorazilová, David Matoušek, Jan Zemen

Kontrabasisté: Tomáš Dvořáček, Jan Hrubeš

Kytaristé: David Fiedler, Martin Škubal

Flétnisté: Markéta Andělová, Marie Havlíčková, Anna Chalupná, Eva Kratošková, Simona Lorencová, Monika Reslerová, Veronika Steinerová, Jana Šuláková

Hobojisté: Eva Dosoudilová, Klára Pavlišťová, Anna Škreptáčová, Lucie Wendligová

Klarinetistka: Eliška Urbanová

Fagotisté: Ondřej Boháček, Milan Wichterle

Hornisté: Tomáš Bříza Tomáš, Radka Kovářová, Kateřina Matlasová, Otakar Tvrdý

Trumpetisté: Pavel Herzog, Michal Chmelař, Štěpán Janoušek, Iva Jindřišková

Trombonisté: Karl Neubauer

Klavíristé: Martin Hršel, Zdena Kolářová, Daniela Kosinová, Saori Sumida, Jakub Šaroun, Otakar Tvrdý, Radka Zdvihalová

Varhaníci: Eliška Bastlová, Jiří Kožnar, Václav Uhlíř, Radka Zdvihalová

Dirigenti: Michael Hamberger, Jana Mímrová, Josef Surovák, Petr Vacek, Tomáš Židek

²¹⁵ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 173–225.

IV. Sólisté pod vedením Jiřího Kuchvála²¹⁶

Zpěváci: Eliška Hájková, Marie Sychrová

Houslisté: Jiří Kuchválek, Zdeňka Vránová, Petr Vrána, Terezie Štanclová, Judita Schillová, Lukáš Demele

Violoncellista: Mikael Ericsson

Cembalistka: Karolína Moravcová

Kontrabasista: František Machač, Ondřej Sejkora

Flétnisté: Jana Šuláková

Varhaníci: Ondřej Hromádko, Ondřej Mejsnar, Arnošt Sychra

Trumpetisté: Eliška Faltysová, Michal Chmelař, Iva Jindřišková

²¹⁶ Soukromý archiv Jiřího Kuchvála, *Seznam sólistů*.

Příloha C: Seznam členů Pardubického komorního orchestru

I. Seznam členů v roce 1968 pod vedením Lud'ka Lukeše²¹⁷

Dirigent:	Luděk Lukeš
1. housle:	Otto Vašura Zdeněk Andrýs Oskar Hochmann Miroslav Renftel
2. housle:	Karel Smeták Ludmila Valentová Jaroslav Matěcha Jaroslav Žižka
Violy:	Marcel Macháček Karel Šimák Karel Schejbal
Violoncella:	Lubomír Moravec Jiří Homola
Kontrabas:	Ladislav Odstrčil

²¹⁷ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 5.

II. Seznam členů zahraničního zájezdu v roce 1986 pod vedením Lud'ka Lukeše²¹⁸

- Dirigent: Luděk Lukeš
1. housle: Jitka Řeháková
Miloslava Zdvihalová
Ludmila Stránská
Marie Dobášová
Ludmila Valentová
Hana Šturmová
Helena Št'ouračová
Jiří Novák
Miroslav Renftel
2. housle: Karel Smeták
Emilie Hemelíková
Dominik Kupčák
Emilie Mužíková
Karel Kadaník
Jindra Bednářová
Anna Šimová
- Violy: Marcel Macháček
Ivan Novotný
Jaroslav Žižka
Jaroslav Šturma
Zdena Jirková
Radek Štěpánek
- Violoncella: Radovan Píša
Luděk Kramář
Josef Hájek
- Kontrabas: Petr Kupčák

²¹⁸ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 83.

III. Seznam členů zahraničního zájezdu v roce 2000 pod vedením Karla Smetáka²¹⁹

Dirigent: Otakar Tvrdý (záskok za nemoc Karla Smetáka)

1. housle: Jiří Novák

Anna Šimová

Zdena Stránská

Marie Dobášová

Vladislava Blajdová

Ludmila Stránská

Darina Jašíková

Ivana Volková

2. housle: Hana Tvrdá (výpomoc)

Dominik Kupčák

Karel Kadaník

Miroslava Ptáčková

Emílie Hemelíková

Jindra Mudruňková

Violy: Tárána Novotná

Ladislav Jánek

Daniela Kebrtová

Jaroslav Žižka

Violoncella: Jan Gerhart

Jan Hlubocký

Helena Hájková

Eva Pilařová

Kontrabasy: Petra Sudková

David Slouka

²¹⁹ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 161–162.

IV. Seznam členů v roce 2008 pod vedením Otakara Tvrdeho²²⁰

- Dirigent: Otakar Tvrdý
1. housle: Hana Tvrdá
Ivana Kvíderová
Marie Dobášová
Ludmila Stránská
Anna Šimová
Petra Martinková
Jiří Novák
Zdeňka Stránská
2. housle: Dominik Kupčák
Hana Shánělová
Miroslava Ptáčková
Jindřiška Mudruňková
Anna Škodová
Karel Kadaník
Martina Sládková
- Violy: Daniela Rislerová
Irena Konvalinková
Ladislav Štěpánek
- Violoncella: Jan Hlubocký
Soňa Boháčová
- Kontrabas: František Ledvina

²²⁰ Obsazení orchestru v roce 2008. *Pardubický komorní orchestr: 40 let*. Pardubice, 2008.

V. Aktuální seznam členů pod vedením Jiřího Kuchvála²²¹

Umělecký vedoucí:	Jiří Kuchválek
1. housle:	Jaroslav Bureš Marie Dobášová Anna Šimová Jana Macháčová Vendula Chrbjatová
2. housle:	Hana Shánělová Jindřiška Mudruňková Anežka Sychrová Petra Martinková Miroslava Ptáčková Ivana Volková
Violy:	Daniela Rislerová Ladislav Štěpánek Antonín Ulrich
Violoncella:	Jan Hlubočný Jan Gerhart
Kontrabas:	František Ledvina

²²¹ Soukromý archiv Jiřího Kuchvála, *Aktuální seznam členů*.

Příloha D: Rozhlasové nahrávky Pardubického komorního orchestru pod vedením Lud'ka Lukeše²²²

HUDEBNÍ SKLADATEL	NÁZEV SKLADBY	ROK
Giovanni Battista Pergolesi	Koncert pro housle a orchestr B dur, 2. věta	1968
Christoph Förster	Suita G dur, Caprice, Air, Sarabanda	1968
Iša Krejčí	Malá suita pro smyčce, 1. Allegro, 2. Moderato	1969
Jan Antoš	Árie	1969
Leopold Koželuh	Symfonie B dur, 1. a 2. věta	1969
Iša Krejčí	Malá suita pro smyčce, 3. Scherzino, 4. Siciliana, 5. Polka	1970
Jaroslav Andrejs	Lidové písně z Východočeského kraje a podkrkonošské koledy – podkrkonošské koledy	1972
František Bárta	Včera, Půjdeš za mnou, Poděkuj	1973
Luboš Fišer	Lancelot	1975
Henry Purcell	Sonáta pro trubku	1976
Andrzej Panufnik	Staropolská suita	1977
Amandus Ivanschitz	Sinfonie G dur	1980
Wolfgang Amadeus Mozart	Alleluja	1982
Ottorio Respighi	Suita starých tanců a árií, 3. Siciliana	1982
Petr Zdvihal starší	Pozdrav Josefu Myslivečkovi	1982
Josef Mysliveček	Notturmo I.	1983
Karel Stamic	Orchestrální kvartet F dur, 3. věta	1983
Ottorio Respighi	Suita starých tanců a árií, 3. Siciliana	1983

²²² Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 6–73.

Příloha E: Domácí festivaly Pardubického komorního orchestru

I. Festivaly pod vedením Lud'ka Lukeše²²³

DOMÁCÍ FESTIVALY	ROK
Festival Musica de Camera v Kroměříži	1969, 1970
Krajská přehlídka komorních souborů Jihomoravského kraje v Jaroměřicích	1973
Festival amatérských komorních sdružení Východočeského kraje v Moravské Třebové	1973–1975, 1980, 1983
Národní festival komorní hudby a orchestrálních sdružení v Kratochvíli u Netolic	1974
Národní festival komorní hudby v Nitře	1974
Národní festival amatérských komorních souborů v Prachaticích	1974, 1977
Festival Camerata Nova Náchod	1975, 1978, 1983
Mezinárodní festival Techfilm Pardubice	1982
Pardubické hudební jaro	1982
Festival amatérských komorních souborů Východočeského kraje v Ústí nad Orlicí	1982, 1986
Festival neprofesionálních komorních a symfonických těles Frýdek-Místek	1984

²²³ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 11–82.

II. Festivaly pod vedením Karla Smetáka²²⁴

DOMÁCÍ FESTIVALY	ROK
Festival amatérských komorních sdružení Východočeského kraje v Ústí nad Orlicí	1989
Setkání pěveckých sborů v Heřmanově Městci	1992, 1995, 2001
Festival francouzských filmů Pardubice	1995
Národní festival neprofesionálních komorních a symfonických těles v Brandýse nad Orlicí	1995
Festival Camerata Nova Náchod	1996
Hudební slavnosti Vysočiny	1996
Městské slavnosti Pardubice	1996–1997, 2001

III. Festivaly pod vedením Otakara Tvrdeho²²⁵

DOMÁCÍ FESTIVALY	ROK
Setkání pěveckých sborů v Heřmanově Městci	2003, 2005
Městské slavnosti Pardubice	2002–2015
Festival Camerata Nova Náchod	2004, 2009–2011, 2014–2015
Národní festival neprofesionálních orchestrů v Hořovicích	2005
Národní festival neprofesionálních komorních a symfonických těles v Pardubicích	2007, 2013
Národní festival neprofesionálních orchestrů v Olomouci	2009–2010, 2012
Národní festival neprofesionálních orchestrů v Kolíně	2008
Národní festival neprofesionálních orchestrů ve Šlapanicích	2010

²²⁴ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 99–172.

²²⁵ Tamtéž, s. 185–226.

IV. Festivaly pod vedením Jiřího Kuchvála²²⁶

DOMÁCÍ FESTIVALY	ROK
Městské slavnosti Pardubice	2016–2019
Městské hudební slavnosti Lázně Bohdaneč	2016
Festival Camerata Nova Náchod	2016, 2018
Národní festival neprofesionálních orchestrů v Pardubicích	2018
Národní festival neprofesionálních orchestrů ve Stěžerách	2017

Příloha F: Zahraniční zájezdy Pardubického komorního orchestru

I. Zahraniční zájezdy pod vedením Lud'ka Lukeše²²⁷

STÁT	MĚSTO	ROK
Polsko	Wałbrzych, Legnica	1974
Německá demokratická republika	Blakenburg, Wernigerode	1976
Německá demokratická republika	Schönenberg	1978, 1980
Itálie	Rimini, Sant'Angelo in Vado, Padov	1982
Německá demokratická republika	Schönebeck	1985
Španělsko, Spolková republika Německo	Barcelona, Gelida, Manrese, Cardona, Saarbrücken	1986

²²⁶ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 228–237.

²²⁷ Tamtéž, s. 28–89.

II. Zahraniční zájezdy pod vedením Karla Smetáka²²⁸

STÁT	MĚSTO	ROK
Spolková republika Německo	Dülmen, Borken	1991–1992
Spolková republika Německo	Borken	1993, 2000
Spolková republika Německo	Stadlohn	1997

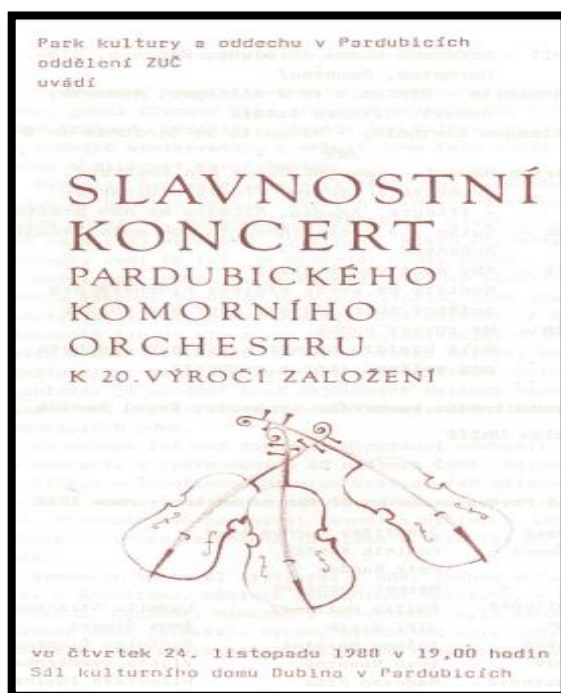
III. Zahraniční zájezd pod vedením Otakara Tvrdeho²²⁹

STÁT	MĚSTO	ROK
Německo	Miesbach	2002

²²⁸ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Kronika Pardubického komorního orchestru*, s. 105–161.

²²⁹ Tamtéž, s. 177.

Příloha G: Plakáty významných koncertů Pardubického komorního orchestru²³⁰

Obrázek 7: Slavnostní koncert k 20. výročí Pardubického komorního orchestru.

Obrázek 8: Jarní koncert sólistů v 40. koncertní sezoně Pardubického komorního orchestru.

Obrázek 9: Jarní koncert k 50. výročí založení Pardubického komorního orchestru.

Obrázek 10: Národní festival neprofesionálních komorních a symfonických těles 2018 v Pardubicích.

²³⁰ Archiv Pardubického komorního orchestru, *Plakáty Pardubického komorního orchestru*.

Příloha H: Osobní rozhovor s Lubomírem Moravcem²³¹

První koncert Pardubického kvarteta se uskutečnil v roce 1954 nebo v roce 1955?

„První koncert se uskutečnil v roce 1954. Hrál s námi Stanislav Mužík, který byl absolventem Akademie múzických umění v Praze. Nevím, jak je to možné, protože to byl velmi líný houslista. V roce 1955 jsme hráli mnohem lépe.“

Řekl byste mi něco o životě Marcela Macháčka a Vlastimila Troušila?

„Marcel Macháček a Vlastimil Troušil byli žáci Bedřicha Voldana, který měl heslo: „Když zahraješ techniku, pak zahraješ všechno“. Bedřich Voldan byl hodně vysazený na techniku. Luděk Lukeš, který byl žákem Josefa Micky, měl úplně jiné představy.“

Co byste mi sdělil o Vašem životě?

„V sedmačtyřicátém roce jsem vyhledal profesora Karla Pravoslava Sádla v Praze, jestli by se mě neujal. Zpočátku se mu moc nechtělo, protože mně bylo devatenáct roků a studoval jsem chemii. Nakonec skočil na to, když jsem mu vysvětlil svůj zápal pro kvartetní hraní, že si mě teda nechá. Ptal se mě: „Copak hrajete?“ A já jsem říkal: „Třeba Smyčcový kvartet F dur Antonína Dvořáka“. V Pardubicích byl obchod s hudebninami. Za války se sem noty nedovážely, ale dovezly sem na válečném papíře tištěný Smyčcový kvartet F dur Antonína Dvořáka. Ten se rozsypal v ruce, jak to byl bídný papír. Tak přirozeně jsme ho hráli.“

„Půjčím vám brožurku o Consortu. V něm mám uveden životopis.“

Dostávali jste za vystoupení honoráře?

„Peníze jsme dostávali, když jsme vyhráli nějakou soutěž. Takových soutěží bylo. Tenkrát se dávaly třeba dva tisíce. Ono to na tehdejší dobu za to stálo. Ale nesměli jsme je dostat na dlaň. To se muselo utratit a vykázat za co. Mohli jsme si nakoupit noty. My jsme měli hodně not. Ještě dnes mám plnou jarmaru smyčcových kvartet. Tehdy byla krize ve Smetanově kvartetu s Jaroslavem Rybenským. Vlastimil

²³¹ Osobní rozhovor s Lubomírem Moravcem ze dne 24. června 2019 v Chrudimi.

Trousil byl kolega Jaroslava Rybenského, proto sjednal, že nás Jaroslav Rybenský vezme na trénink. Tak jsme jeli do Prahy.“

Ve kterém roce jste se zúčastnili semináře u Jaroslava Rybenského?

„To bylo těsně před nějakou soutěží v Liberci, kde jsme se dělili o první cenu. Muselo to být v roce 1957. Na semináři jsme hráli Smyčcový kvartet D dur „Skřivánčí“ Josepha Haydna, ve kterém převzal Vlastimil Trousil part primu. Jaroslav Rybenský si vzal Vlastimila Trouсила na paškál, protože si nevěděl vůbec rady s pomalou větou. Volné věty u Haydna jsou těžké na interpretaci.“

„Z této doby mám fotografii, kde stojíme, a já mám takový široký klobouk.“

Po odchodu Vlastimila Trouсила hrál s vámi v kvartetu Miloslav Veleta?

„Ano, ale ten se tam jen mihnul. Pro kvarteto byl bezvýznamný.“

V kronice je uvedeno, že Luděk Lukeš upravil lidovou píseň Maličká su. V jakém obsazení jste skladbu hráli?

„Protože jsme měli naplánovaný koncert pro děti, napadlo nás, že se dohodneme s učitelkou, která holčička dobře zpívá. Zvolená holčička byla celá šťastná. Luděk Lukeš písničku Maličká su upravil co nejjednodušeji. Píseň obsahovala i instrumentální mezihry, ve kterých se ozvala moderní hudba. Velmi se to líbilo. Objezdili jsme s tím i okolní školy. Z těchto koncertů mám fotografie.“

Jaký byl první dirigent Pardubického komorního orchestru Luděk Lukeš?

„Luděk Lukeš hodně přemýšlel a rád se pouštěl do filozofických myšlenek. Když chtěl člověku něco vytknout, řekl to vždy takovou oklikou. On mě nikdy neřekl, že to třeba hraji špatně, ačkoliv měl na to právo. Nikdy se nedopustil žádné urážky.“

Máte nějakou vzpomínku na koncert Pardubického kvarteta?

„Jeden z posledních výstřelků Pardubického kvarteta se uskutečnil v létě 1969 na koncertu v Chropyni, kde jsme provedli Opellu ecclesiastica od Josefa Antonína Plánického.“

„My jsme dělali všechno možné, jenom nezkoušeli. Upravené noty od iniciátora koncertu Jiřího Klicpery jsme dostali těsně před koncertem. Luděk Lukeš hrál

na cembalo předejru, Otto Vašura první hlas houslí, Miroslav Renftel druhé housle, Marcel Macháček hrál na violu a já jsem hrál na violoncello.“

*„Když jsme začali hrát úvodní předejru, nikdo si nevšiml, že v sále není přítomná zpěvačka Jana Hamplová. Jakmile Jana Hamplová slyšela hudbu, rychle se vynořila na pódium. Hráči zapomínali nastoupit a tekl z nich pot, protože ještě ke všemu v sálu hořel v krbu oheň a bylo jim horko. Po uspěchaném příchodu na pódium se zpěvačka snažila zachránit situaci a suverénně zpívala. Já jsem ale dostal notový zápis celé partitury s vypsáním všemi hlasy, a když jsem si oddechl, že jsem dohrál poslední stránku, všiml jsem si, že je v notách uvedeno *Da capo* a bylo zle. Přestal jsem hrát, protože jsem v celé partituře nebyl schopen nalistovat, na jaké místo se mám vrátit. Tak to byl ještě jeden z těch posledních výstřelků našeho kvarteta, ačkoliv jsme firmu už neměli.“*

To znamená, že jste na koncertu nehráli už pod názvem Pardubické kvarteto?

„Ne, my jsme tam jako kvarteto nehráli. Já jsem tam už hrál jako člen Pardubického komorního orchestru. Dokonce mám někde fotografie, ale jsou spíše takové pracovní.“

Z jakých důvodů zaniklo Pardubické kvarteto?

„To mám uvedeno v dopise Marii Dobášové. To je takový obraz doby. V osmašedesátém roce nebyla jenom okupace, ale lid chtěl najednou něco změnit a v tom hudebním světě se to dost projevilo.“

Pardubický komorní orchestr vznikl z Pardubického kvarteta?

„Pardubický komorní orchestr vyrostl na našem hrobě. Hodně bych zdůraznil rok 1968, kdy to vřelo nejen politicky, ale byla i tahle aktivita lidí.“

Po skončení Pardubického kvarteta jste ještě hrál v Pardubickém komorním orchestru?

„Ano, je to všechno napsáno v dopisu Marii Dobášové. Z Pardubického komorního orchestru jsem odešel po příchodu violoncellistů Radovana Píši a Lud'ka Kramáře, protože jsem měl mnoho jiných koncertů.“

Příloha CH: Osobní rozhovor s Otakarem Tvrdým²³²

Sdělil byste mi Váš životopis?

„Narodil jsem se 14. ledna 1933 v Kolíně. Můj otec byl krejčím. Studoval jsem na reálném gymnáziu do kvarty. Potom jsem studoval na vojenské škole hru na lesní roh a klavír. Škola byla dvouletá. Po ukončení studia jsem nastoupil roku 1949 na konzervatoř do Prahy, kde jsem studoval při vojně hru na lesní roh, klavír a dirigování. V roce 1952 byl v Praze Armádní umělecký soubor, se kterým jsem koncertoval na zájezdu v Číně.“

„Po ukončení vojenské služby jsem hrál na lesní roh v Národním divadle. Od roku 1954 jsem osmnáct let působil jako hornista v České filharmonii. Od roku 1965 jsem vyučoval na konzervatoři v Praze. Městský výbor Komunistické strany Československa po prověrkách v roce 1971 zařídil, abych na pražské konzervatoři nemohl vyučovat. Roku 1968 jsem se stal předsedou akčního výboru České filharmonie. Od devětatřiceti let jsem hrál jako první hornista a klavírista v Symfonickém orchestru hlavního města Prahy FOK, kde jsem působil šest let až do otevření pardubické konzervatoře.“

„Na Konzervatoři Pardubice jsem vyučoval dvaatřicet let od založení školy. Vyučoval jsem zde hru na lesní roh, klavírní doprovody a korepetice, obligátní klavír a orchestrální hru. V rámci předmětu orchestrální hra jsem se studenty nacvičil cyklus symfonických básní Má vlast a také předehru k Prodané nevěstě od Bedřicha Smetany, která pomohla mnoha studentům při úspěšných konkurzech k různým orchestrům.“

„Pět let jsem vyučoval klavírní doprovody a korepetice v Základní umělecké škole Havlíčkova v Pardubicích. Čtyři roky jsem vyučoval orchestrální hru v Základní umělecké škole v Pardubicích v Polabinách. Od roku 1986 jsem patnáct let dirigoval Kolínskou filharmonii. Velmi mi zde vadila nespolehlivost členů v docházce.“

„Vystupoval jsem jako sólový klavírista v České filharmonii, v Symfonickém orchestru hlavního města Prahy FOK a také v Pardubickém komorním orchestru. Často jsem zaskakoval za nemoc klavíristy, který nemohl vystoupit. Měl jsem někdy proto na naučení klavírního sólového partu pouze dva dny. Orchestry se mnou velmi rády

²³² Osobní rozhovor s Otakarem Tvrdým ze dne 18. září 2019 v Pardubicích.

spolupracovaly, protože jsem měl velký cit pro souhru klavíru s orchestrem. Velmi často jsem také korepetoval na soutěžích žáky základních uměleckých škol. Moje manželka, učitelka hry na housle Hana Tvrdá, proto ke mně ráda posílala své žáky ke korepeticím.“

Čemu se věnujete v současnosti?

„V současné době se věnuji klavírním doprovodům a skladatelské tvorbě, ve které se pohybuji mezi stylem romantismu a modernou. Skladby jsem začal komponovat před šestnácti lety. Nejvíce jsem se zaměřil na tvorbu orchestrální. K mým počátečním skladbám patří Škola pro lesní roh a fanfáry. Moje první fanfára zazněla roku 1978 při otevření Konzervatoře Pardubice v Havlíčkově ulici. Mezi další významné skladby patří Kníže a poustevník pro čtyři lesní rohy a orchestr s historickým námětem, Písňe pro soprán s orchestrem, op. 2, Česká vánoční mše, Orlická symfonie, Dvě skladby pro lesní roh a klavír, Písňe pro děti a lesní rohy a Koncert pro violoncello s orchestrem. V současné době pracuji na opeře Švejk, ve které se snažím vystihnout atmosféru první světové války.“

Z jakého důvodu ukončil Karel Smeták svoji činnost v Pardubickém komorním orchestru?

„S Karlem Smetákem jsme byli přátelé. Do Pardubického komorního orchestru jsem jako dirigent nastoupil z důvodu jeho nemoci.“

Jak se Vám dařilo dirigovat smyčcový orchestr, když nehrajete na smyčcový nástroj?

„Vždy jsem pozoroval smyky v orchestrech a v Pardubickém komorním orchestru jsem zvládl tvořit smyky. Dbal jsem na to, jak to zní, a ne jak se to hraje. V Pardubickém komorním orchestru jsem měl vždy hlavní slovo při volbě konečného smyku.“

Proč jste hráli na jednom Jarním koncertu sólistů Kasaci pro smyčcový orchestr od Jindřicha Felda? Proč zazněla skladba pouze pro smyčcový orchestr?

„Vždy, když jsme hráli se sólisty, tak jsme dali i orchestrální skladbu.“

Jak jste řešil časté opakování České mše vánoční Jakuba Jana Ryby na vánočních koncertech? Za doby dirigenta Karla Smetáka byla tato skladba každoročně hrána.

„Opakování České mše vánoční „Hej, mistře!“ Jakuba Jana Ryby na vánočních koncertech mě motivovalo ke kompozici vlastní České vánoční mše.“

Motivovalo členy Pardubického komorního orchestru koncertování na festivalu Setkání pěveckých sborů v Heřmanově Městci?

„Účinkování na tomto festivalu členy velmi bavilo, protože si zahráli ve větším obsazení. Bohužel i na těchto koncertech jsem se však setkával s problémem, kdy dechaři chodili hrát na zkoušky i na vystoupení opilí. A studenti konzervatoře, se kterými jsem spolupracoval, mi prováděli to, že za sebe na koncerty posílali náhradníky, kteří například studovali teprve v prvním ročníku, a když přišli na koncert, tak nezvládli zahrát svůj part.“

Byl koncert s názvem Večer krásných smyčců, který se konal v rámci festivalu Městské slavnosti Pardubice, pouze určen pro Pardubický komorní orchestr?

„Na těchto koncertech dodnes vystupují také orchestry základních uměleckých škol. Pardubickému komornímu orchestru většinou patřila závěrečná část koncertu.“

Proč zkritizoval Michael Hamberger smyčcovou sekci na zahraničním zájezdu roku 2002 v německém Miesbachu?

„Při nácviu oratoria Stvoření od Josepha Haydna jsem bral ohled na technické schopnosti členů orchestru. Příčina v neuspokojivém hodnocení smyčcové sekce dirigenta Michaela Hambergera spočívala hlavně v tom, že nasadil na koncertu příliš rychlé tempo.“

Kolik měl pod Vaším vedením Pardubický komorní orchestr členů?

„Pardubický komorní orchestr měl ve smyčcové sekci až třicet stálých členů. Ke konci se počet hráčů snížil.“

Kde Pardubický komorní orchestr pod Vaším vedením zkoušel?

„Zpočátku Pardubický komorní orchestr zkoušel v Komorním sálu v Domu hudby v Pardubicích a později v Kulturním domu Dubina.“

Kolik programů jste stihl s Pardubickým komorním orchestrem za rok nacvičit?

„Za rok průměrně nacvičil Pardubický komorní orchestr tři až čtyři programy, které se skládaly ze skladeb barokních až soudobých. Hodně jsem dbal na technické schopnosti hráčů. Moje manželka, Hana Tvrdá, učila dle potřeby členy orchestru také některým smykům, například sautillé, které někteří hráči neovládali.“

Jakou skladbu hrál Pardubický komorní orchestr pod Vaším vedením nejraději?

„Nejoblíbenější skladbou byla Pocta Josefu Myslivečkovi Petra Zdvihala.“

Jaký je Váš nynější pohled na současného uměleckého vedoucího Jiřího Kuchvála?

„Orchestru se ujal výborný pedagog a houslista, který zná literaturu skladeb pro smyčcový orchestr. Nevýhody shledávám v obtížnosti dirigovat od pultu houslí obtížný rytmus a změny temp, které se často užívají v soudobé hudbě.“

Příloha I: Osobní rozhovor s Marií Dobášovou²³³

Dočetla jsem se, že Luděk Lukeš hrál ve Východočeském orchestru závodního klubu. Jak se orchestr přesně jmenoval?

„Luděk Lukeš hrál jako vedoucí druhých houslí v Symfonickém orchestru závodního klubu VCHZ Synthesia Semtín založeného v roce 1963, kde se střídal v dirigování s Miloslavem Drahošem, který chtěl hrát hodně symfonicky. Někteří členové proto odešli a roku 1968 založili ryze smyčcový Pardubický komorní orchestr pod vedením Lud'ka Lukeše.“

Jak byste porovнала způsob vedení orchestru Lud'kem Lukešem a Karlem Smetákem?

„Změna práce ve vedení orchestru nese s sebou riziko. Luděk Lukeš pracoval na detailu, kdežto Karel Smeták se zaměřoval na celek. Touhou Karla Smetáka bylo ze smyčcového orchestru udělat symfonický. To se projevovalo vyšším zapojováním studentů dechového oddělení Konzervatoře Pardubice. Luděk Lukeš se hodně zaměřoval na současnou hudbu a Karel Smeták na klasicismus, protože tam je mnoho skladeb pro komorní orchestr. Karel Smeták zavedl tradici Jarních koncertů sólistů, na nichž orchestr doprovázel žáky základních uměleckých škol a konzervatoří.“

Proč se za vedení Karla Smetáka hrála každým rokem Česká mše vánoční „Hej, mistře!“ Jakuba Jana Ryby?

„Uvedení České mše vánoční „Hej, mistře!“ Jakuba Jana Ryby bylo malým protestem proti vládnoucímu režimu, protože byla více méně na indexu. Před rokem 1989 provádění České mše vánoční „Hej, mistře!“ nebylo vítáno.“

Proč jste za období dirigenta Karla Smetáka často jezdili na zahraniční zájezdy do Spolkové republiky Německo?

„Pardubický komorní orchestr navázal spolupráci s mužským sborem z Borkenu, který vedl sbormistr Robert Kemper.“

²³³ Osobní rozhovor s Marií Dobášovou ze dne 2. října 2019 v Pardubicích.

Jak byste porovnal styl vedení orchestru Karlem Smetákem a Otakarem Tvrdým?

„Oproti velkorysosti Karla Smetáka měl Otakar Tvrdý přesnější představu o interpretaci jednotlivých skladeb. Dbal na větší přesnost v souhře a intonaci.“

Je pravda, že dirigent Otakar Tvrdý zvládl v orchestru tvořit konečné smyky, i když nehrál na žádný smyčcový nástroj?

„Ano, i když mu koncertní mistr Hana Tvrdá říkala, že se to tímto smykem zahrát nedá.“

Jak se Vám hraje pod uměleckým vedením Jiřího Kuchvála, který vede orchestr od pultu koncertního mistra?

„Pro každého člena to znamená, že musí perfektně ovládat svůj part, aby mohl mít oči na koncertním mistru.“

Příloha J: Osobní rozhovor s Jiřím Kuchválkem²³⁴

Co vás vedlo k tomu stát se dirigentem Pardubického komorního orchestru?

„Dirigentem Pardubického komorního orchestru jsem se stal před čtyřmi roky v roce 2015 na žádost tehdejší vedoucí a jednatelky Marie Dobášové. Váhal jsem, jestli to mám přijmout. Mám hodně povinností. Jsem zaměstnaný na pardubické konzervatoři, hraji v Českém komorním orchestru v Praze a jsem ředitelem kůru v Pardubicích. Připadalo mi, že by Pardubický komorní orchestr potřeboval nový impuls. Přemýšlel jsem, jak bych orchestru prospěl, protože jsem nechtěl dirigovat.“

„Jsem členem Českého komorního orchestru, který často hraje bez dirigenta. Inspiraci shledávám u profesora Vlacha, mého učitele na Akademii múzických umění v Praze, který dovedl tento orchestr řídit z pozice koncertního mistra. Josef Vlach dirigoval i jiné orchestry, například Českou filharmonii. Byl pedagogem, který uměl členy orchestru nadchnout, výborným houslistou, psychologem a zkušeným komorním hráčem. Pod jeho vedením měl Český komorní orchestr světovou úroveň. Jednou jsem ho slyšel hrát na Pražském jaru, kde jsem zjistil, že pro mě jiné hudební cesty neexistují. Snažím se i na dnešní studenty v komorním orchestru přenést, že zde musí být určitá preciznost, nasazení a přátelství. Musí se mít rádi, jinak by to nešlo.“

„Marii Dobášové jsem tenkrát řekl, že bych chtěl orchestr řídit z místa koncertního mistra. Ona to akceptovala. A tudíž nevystupuji jako dirigent, ale jako umělecký vedoucí. Diriguji jenom ve výjimečných případech, například když se hraje Česká mše vánoční „Hej, mistře!“ Jakuba Jana Ryby. Když se hrají vánoční koledy. Nebo když hrajeme skladby, kde je těžký doprovod. Ale za dirigenta se nepovažuji.“

„Když jsem se rozhodoval, jestli převezmu vedení orchestru, tak jsem se rozhlížel kolem sebe, jestli je tu nějaký vhodný dirigent, který by to mohl dělat. Říkal jsem si, že po padesáti letech činnosti orchestr nesmí zaniknout nebo jen tak přežívat.“

Jaké klima bylo v době Vašeho nástupu klima v orchestru?

„Když jsem orchestr převzal, tak bylo nutné provést změnu repertoáru. Ze začátku jsem se snažil repertoár volit snazší a teď postupně přidávám obtížnější

²³⁴ Osobní rozhovor s Jiřím Kuchválkem ze dne 22. října 2019 v Pardubicích.

skladby. Taky se snažím, abychom nehráli pořád samé závažné věci. Je důležité, aby členové orchestru cítili, že skladbu dovedou zahrát. Je také nutné vybírat takového sólistu, který se dokáže s amatérským orchestrem dobře sžít.“

„Zatím se nepouštíme do skladeb, kde jsou dechové nástroje, protože jsme smyčcový orchestr. Časem bych chtěl uvést rané symfonie od Wolfganga Amadea Mozarta nebo od Josepha Haydna, protože zde hrají takzvané malé dechy. Orchester potřebuje hrát hudbu zase z jiného šálku.“

Jak postupujete, když někomu nejde zahrát nějaký úsek skladby? Jak to s ním nacvičíte?

„V Pardubickém komorním orchestru jsou už dospělí lidé, kteří mají hodně odehráno. Musím s nimi pracovat tak, abychom dosáhli větší úrovně hry. Musíme sledovat základní atributy hry. To znamená tónovou stránku, dělení smyků, přesné rytmické cítění, frázování, dynamiku a soustředění na koncertech.“

„Členové Pardubického komorního orchestru jsou velice trpěliví. Když jim něco nejde, tak jim musím samozřejmě v první řadě poradit, jakým způsobem to mohou nacvičit nebo jakým způsobem to mají hrát, aby to vyšlo nejenom na zkoušce, ale hlavně na koncertu. Když má někdo technický problém, tak se určitě na koncertu bude toho místa bát. A to já nechci. Já chci, aby to hráli na plno a třeba i jiným stylem, než si dovedu představit. Aby ten výsledek byl dobrý ve zvuku a ve výrazu.“

„Já poznám, když má někdo problém něco zahrát. Obtížné místo zahraji s několika lidmi, aby se nestyděli. Aby to nikdo nemusel hrát sám. Já jim to předvedu, aby měli představu, jak by to mělo znít a pak se to snaží třeba napodobit. Ale musím po krůčcích. Nemůžu tu věc chtít honem napravit, protože to nejde.“

„Všichni členové musí spolupracovat, navazovat na sebe, vědět kdo s kým hraje a cítit kde mají hrát frázi. Snažím se, aby nastudování mělo vždy základní věci, jako je čistá intonace, přesný rytmus, a aby hráče těšilo, že do orchestru chodí. Průměrná hra je těšit nebude. Bude je těšit, když budeme mít nějaký cíl.“

Kolik členů má v současné době Pardubický komorní orchestr?

„V Pardubickém komorním orchestru dohromady i se mnou hraje osmnáct členů. Třem hráčům je už přes sedmdesát. Nejmladší členkou je moje vnučka, které je třiatdvacet let. Pomalu začínají do orchestru chodit i nové posily. Vrátila se nám po mateřské dovolené jedna členka. Byl bych rád, kdybychom docílili dvou kontrabasů a tří violoncell, protože i pro zvuk amatérského orchestru je dobré, když jsou skupiny vyrovnané. Nemůžeme hrát s jedním violoncellem. Spousta orchestrů tak hraje, protože violoncellistu nemají. Hra na violoncello se přitom vyučuje na dvou základních uměleckých školách v Pardubicích.“

Hrají v orchestru učitelé základních uměleckých škol?

„K mému velkému zklamání v orchestru nehrají. Dříve byl v orchestru větší poměr učitelů ze základních uměleckých škol. Myslel jsem si, že z řad učitelů někoho získáme. Oni všichni říkají, že by strašně rádi hráli, ale nakonec stejně nepřijdou. Z učitelů základních uměleckých škol zde hraje Anna Šimová a Marie Dobášová. V orchestru ještě hraje bývalý člen komorní filharmonie pan Bureš. Jinak zde ještě hrají asi tři učitelky ze základních škol. Většina členů jsou amatérští hudebníci.“

Schází se členové orchestru pravidelně na zkoušky?

„Řekl bych, že docházka je výborná. Samozřejmě má každý také své povinnosti, například když má někdo ve škole rodičovské sdružení. Já si vážím členů Pardubického komorního orchestru, protože oni se i dopředu omlouvají. Máme poslední dobou problémy s violoncellisty, které se snažíme řešit tak, že si vždycky na koncert vezmeme jednu výpomoc. Ale do budoucna mám vytipované lidi na violoncello i kontrabas. Musíme spodní nástroje posílit.“

Kde probíhají zkoušky Pardubického komorního orchestru?

„V Pardubicích jsme měli malou zkušebnu. Nyní zkoušíme v Lázních Bohdaneč díky našemu violistovi Láďovi Štěpánkovi. Máme zde i notový archiv.“

Jak často orchestr zkouší?

„Zkoušíme jednou týdně dvě, výjimečně tři hodiny. Záleží, jak moc je repertoár náročný a jaký je počet koncertů. Občas uděláme i soustředění.“

Jak postupujete při nácvičku skladby?

„V amatérském tělese jde zprvu o překonání technických obtíží, aplikaci vhodných smyků se zřetelem na frázování a celkovou výstavbu skladby po tektonické a zvukové stránce. K tomu je nutno se zabývat intonační stabilitou, tvorbou tónu a postupně navodit u hráčů pocit jistoty. U skladeb, náročných na rytmus a souhru, je třeba vypěstovat „signály“ od koncertního mistra, na něž hráči reagují. Jedná se tedy o kombinaci pedagogického, dirigentského, vůdčího přístupu s nezbytnou dávkou psychologického pohledu. V neposlední řadě považují za velmi důležité udržovat v kolektivu přátelské a lidsky hodnotné vztahy. Dobře zvolený repertoár je nezbytným atributem růstu úrovně orchestru.“

Jak udržíte tempo od pultu koncertního mistra, když někdo začne na koncertu zrychlovat?

„Dirigent to má samozřejmě snadnější. Při nácvičku skladby musím odhadnout, kde se to tempo může skutečně pohnout, anebo kde jsou určitá labilní rytmická místa. Máme ze zkoušek domluvené a nacvičené signály, které závisí na pozornosti. Hráči se musí dívat nejen do not, ale také koutkem oka pořád sledovat i mě. Já myslím také na to, kde mám ukázat potřebné nástupy. Těší mě, že už si na tento způsob vedení hráči zvykli. Jejich reakce jsou daleko rychlejší na dynamiku.“

„Oni si chodí zahrát, ale je i pro ně daleko zajímavější, když je ta hudba vypracovaná po všech stránkách. Respektuji jejich zaujetí pro muziku, ale chci, abychom hráli dobře a všechny nás to uspokojovalo. Když se na koncertu něco nepovede, cítíme všichni zklamání.“

Jak řešíte, když někdo neumí zahrát obtížnější smyky jako je například spiccato nebo sautillé?

„Nikdy neřeknu členovi, aby mi něco zahrál ve zkoušce samostatně, protože by se necítil úplně dobře. Některým lidem musím říct, jak to mají hrát a oni se přizpůsobí. Hlavně, aby se nebáli hrát. Musí se nějak zařadit do skupiny.“

„Ne všichni mají dobré spiccato. Někdo to hraje pouze při struně. Sautillé třeba nikdy necvičili. Proto potřebuji hlavně sluchovou představu, jak to má znít. Když je ve skladbě rychlé tempo, tak oni to třeba hrají při struně jako krátké détaché. Nechám je to

tak hrát, protože když to nějakou dobu tímto způsobem cvičí, tak si zvyknou hrát v kolektivu a časem jim to může odskočit. Sama jako houslistka víš, že sautillé je závislé na absolutní souhře prstů, smyčce, uvolnění ruky a to znamená psychické uvolnění. Jinak to nejde, protože když se někdo bojí, tak to nezahraje. A to platí i u spiccata.“

Co je nutné zařídit, aby mohl orchestr koncertovat na festivalu?

„Záleží, kde máme příležitost hrát. Letos jsme vynechali přihlášku na celostátní festival komorních orchestrů, protože bych byl rád, kdyby se nejdříve stabilizovalo obsazení orchestru. Několikrát jsme hráli na festivalu Camerata Nova v Náchodě, kde jsme zahráli s velkým nasazením a výborným výsledkem. Některé koncerty nebyly úplně dobře navštívené, ale to je otázka pořadatele a propagace.“

„Na festival musí orchestr někdo pozvat. Amatérské orchestry to většinou dělají tak, že se domlouvají mezi sebou. Nebo ve druhé variantě orchestry spolupracují se sbory, což je tradice Pardubického komorního orchestru a určitě se časem něco objeví. V současné době ale není ta sborová situace příliš ideální. Dříve se dělaly dramaturgicky zajímavější věci, ale nyní by pěvecké sbory zpívaly nejraději jenom stejné skladby. Pěvecké sbory stárnou. Ve starém a mladém sboru je velký rozdíl. Vidím to na svém chrámovém sboru. Jak lidé stárnou, tak jim musím ubírat na obtížnosti a mít více trpělivosti. Oni by třeba chtěli zpívat, ale už nemůžou, protože to nezvládnou.“

Jak je orchestr nyní financován?

„Orchestr teď funguje jako spolek, protože to je pro nás nejideálnější způsob. Máme svůj statut a provozní řád. Zdrojem příjmů mohou být granty a honoráře z koncertů. Snažíme se, abychom získali nějaké prostředky a mohli si pozvat sólisty. Propagace koncertů je také náročnou finanční záležitostí.“

Které hudební období preferujete při výběru repertoáru?

„Snažím se, aby programy koncertů byly rozmanité. Na vánočních a adventních koncertech hrajeme skladby z období baroka, klasicismu a romantismu.“

Kterou skladbu hraje orchestr nejraději?

„Mění se to každou sezónu. Všiml jsem si, že strašně rádi hráli třeba

Divertimento F dur Wolfganga Amadea Mozarta nebo Malou noční hudbu Wolfganga Amadea Mozarta. Tvorba Wolfganga Amadea Mozarta je pro amatérské muzikanty velkým oříškem. Členové orchestru si také oblíbili například Valčíky op. 53 Antonína Dvořáka a Simple Symphony Benjamina Brittena.“

Koncertuje orchestr často se sólisty? Dříve se konaly Jarní koncerty sólistů.

„Nastolil jsem jiný trend. Budeme občas doprovázet studenty, profesionální sólisty včetně pedagogů konzervatoře, abychom je představili pardubickému publiku. Myslím si, že by orchestr měl mít v každém programu kromě sólového vystoupení alespoň dvě závažnější skladby, protože je to pro posluchače lepší.“

Plánujete s orchestrem zahraniční zájezd?

„Ne, protože nemáme žádný kontakt. Dříve ty kontakty byly spíše přes sbory. Možná, že se nějaká příležitost časem naskytne. Budeme doufat. Zatím sháním kontakty v Čechách u různých orchestrů, které by byly schopny s námi nějak kooperovat. Možná tak bychom se mohli dostat k nějaké příležitosti, protože žádná agentura amatérský komorní orchestr nepozve. To musí být jediné reciprocita - zahraniční orchestr k nám a my tam. Jinak tyhle věci se nedělají.“

„Pardubický komorní orchestr byl za působení Lud'ka Lukeše na velkém zájezdu ve Španělsku a v Itálii. Tehdy to byla trošku jiná situace a určitě se na tom museli finančně podílet členové orchestru.“

Kolik programů stihnete nacvičit za rok s Pardubickým komorním orchestrem?

„Zpravidla dva koncertní programy, které se tak různě kombinují na koncertech. To znamená, že třeba zkombinujeme jarní a podzimní program. Rád bych zachoval podzimní a jarní koncert v našem sídelním městě Pardubicích. V Pardubicích ale musíme koordinovat termíny našich koncertů s termíny Komorní filharmonie Pardubice, Pardubického hudebního jara a Konzervatoře Pardubice.“

„Skupina obecenstva je ohraničená. Komorní filharmonie Pardubice má hodně abonentních koncertů a taky posluchačů, kterým se snažíme dát přes programy koncertů naše letáčky. Lidé, kteří navštěvují koncerty Komorní filharmonie Pardubice, by měli vědět, že jsou v Pardubicích koncerty Konzervatoře Pardubice, sborové, chrámové,

a že je tady Pardubický komorní orchestr.“

Jaká byla atmosféra na koncertu k padesátiletému výročí založení orchestru?

„Příprava na koncert k padesátiletému výročí založení orchestru byla hodně náročná. Všechny skladby byly dobře nastudované. Na programu zazněla Ouvertura ze suity Král Artur a Divertimento B dur Wolfganga Amadea Mozarta, které není tak známé jako Divertimento F dur nebo Divertimento D dur, ale je nesmírně krásné, už jenom tím, že začíná pomalou větou. A pak jsme hráli Koncert pro violoncello a orchestr A dur od Josefa Rejchy, kde jsme doprovázeli Mikaela Ericssona. Zahráli jsme tam ještě Meditaci na staročeský chorál „Svatý Václave“ Josefa Suka. Jako další skladbu jsme uvedli Kol Nidrei pro violoncello a orchestr Maxe Brucha v úžasné úpravě našeho sólisty Mikaela Ericssona. Je to nádherná skladba. Závěrem zazněla Serenáda e moll pro smyčce Edwarda Elgara. Myslím si, že posluchači měli pocit, že jsou na dobrém koncertu. Orchester hrál s velikým nasazením. Podle mě to byl velice vydařený koncert. Měl jsem z toho velkou radost a velmi jsem orchestr chválil. Koncert uváděl opravdu krásně Bohuslav Vítek.“